

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ

Για την Πόλη, τον πολίτη, τον πολιτισμό

Μηνιαία Πολιτική Εφημερίδα * Εκδότης - Διευθυντής: Μιχάλης Βασιλειάδης

ΕΤΟΣ 4ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 56 - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1995 - Διευθ.: Ακροπόλεως 61 Καλλιθέα 176.75 Τηλ. 95.83.225 Fax: 95.10.787
Γραφείο Επικοινωνίας (Κατόπιν προσυνεννοήσεως): Εμμανουήλ Μπενάκη & Βαλτετσίου 52 - Πλατεία Εξαρχείων 106.81 Αθήνα Τηλ. 36.47.297

Οχι! Δεν είναι οι τελευταίοι... του Μιχάλη Βασιλειάδη

Είναι γνωστό το περιοδικό "Επτά Ημέρες" που κυκλοφορεί μαζί με την Κυριακάτικη έκδοση της έγκριτης εφημερίδας "Καθημερινή". Γράψαμε πρόσφατα για το πολύ ωραίο αφιέρωμα που είχε στα γεγονότα του Σεπτεμβρίου του 1955. Ενα άλλο αφιέρωμα του ίδιου περιοδικού, που παρουσιάζει τους "τελευταίους" -όπως

τους αποκαλεί- Ελληνες της Πόλης, μας δίνει το έναυσμα για τούτο το γράφτο.

Η παρουσίαση των "τελευταίων" γίνεται μέσα από τις εξαιρετικές πράγματι από καλλιτεχνική άποψη φωτογραφίες του κ. Κώστα Σακελλαρίου, οι οποίες όμως είναι τραβηγμένες με μια θλιβερά απαισιόδοξη διάθεση, με τον

καλλιτέχνη να έχει περιορίσει το θέμα του στους απόκληρους κι απόμαχους της ζωής. Πολύ εύστοχα, ο Αρχών Διδάσκαλος του Ζωγραφείου Λυκείου κ. Δημήτριος Φραγκόπουλος στην πρόσφατη ομιλία του στην Αρχαιολογική Εταιρεία Αθηνών -δημοσιεύεται στο παρόν τεύχος- αναρωτιέται: «Αν όντως αυτοί είναι οι "τελευταίοι", τότε ποιά είναι η ταυτότητα όλων των άλλων; Όλων εκείνων που παραμένουν ακόμη στην Πόλη και μοιολόγιοι, διατηρούν και συντηρούν με τον οβολό και τη φροντίδα τους τα ιδρύματά μας; Αν αυτοί δεν είναι Ρωμιοί, τότε τί είναι;»

Δεν ήταν όμως μόνον ο Δημήτριος Φραγκόπουλος, που εν ονόματι αυτών που αγωνίζονται ακόμη εκεί στην Πόλη, θεώρησε τον εαυτό του υποχρεωμένο να διαμαρτυρηθεί. Και άνθρωποι που είναι σε θέση να εκφράζουν τους εδώ στην Αθήνα ευρισκόμενους συμπολίτες μας αντέδρασαν έντονα.

Ο Πρόεδρος του "Συνδέσμου των εν Ελλάδι Ζωγραφειωτών" κ. Ιωάννης Παπαδιαμάντης, κατά την εισηγητική ομιλία του στην ίδια εκδήλωση (Αρχαιολογική Εταιρεία 13 Νοεμβρίου 1995) εξέφρασε την αισιοδοξία του και κάλεσε όλους να αναλάβουν τις ευθύνες τους λέγοντας: "...η εγκατάλειψη -που είναι η σιωπηρή πολιτική των ελλαδικών κυβερνήσεων- δεν έχει νόημα... Οι συμπληγάδες καθημερινά παραμονεύουν. Από τη μία η αδιαφορία, ο ερασιτεχνισμός της Αθήνας, που δεν έχει ακόμη αντιληφθεί ότι πρέπει να αναλάβει επιτέλους υπεύθυνα τον ρόλο της μητρόπολης του Ελληνισμού και από την άλλη η επιθετικότητα του τουρκικού κράτους, που κι αυτό δεν αντελήφθη την αξία και τη σημασία της παρουσίας του ελληνικού στοιχείου στην Κωνσταντινούπολη..."

Αλλά και ο έτερος των ομιλητών, ο κ. Στέλιος Ροϊδης, ο οποίος μίλησε στην ίδια εκδήλωση για την προσωπικότητα του τιμωμένου, θεώρησε υποχρεωσή του να κάνει αναφορά στην ανάγκη στήριξης της εναπομείνουσας στην Πόλη Ρωμιούσνης, πράγμα που

Συνέχεια στη σελ.3

ΛΑΚΩΝΙΚΑ...

Η στιγμή της ψηφοφορίας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, για την επικύρωση ή μη, της τελωνειακής ενώσεως Τουρκίας-Ε.Ε. πλησιάζει και δυστυχώς αυτό που διαφαίνεται δεν είναι καθόλου καθησυχαστικό για την ελληνική πλευρά, η οποία όλο αυτό το διάστημα εμφανίστηκε κάθεται αντίθετη με την επικύρωση, δίνοντας την εντύπωση ότι δεν θέλει με κανένα τρόπο να ανοίξει για την Τουρκία ο δρόμος προς την Ενωμένη Ευρώπη.

Το ορθό θα ήταν, να δείξουμε πως δεν έχουμε κανένα λόγο να αρνηθούμε την συνύπαρξη σ' οποιοδήποτε χώρο με την Τουρκία, αρκεί αυτή να δείχνει τον απαιτούμενο σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα, τις πανανθρώπινες και κυρίως ευρωπαϊκές αξίες, τις οποίες η Ε.Ε. (υποτίθεται ότι) έχει ως αρχή και σέβεται.

Απλά ερωτήματα και εύλογα όπως τα χαρακτήρισε και ο συνάδελφος Γιώργος Βότσης στην "Ελευθεροτυπία" μετά από συζήτηση που είχαμε.

Ο λόγος για τα γεγονότα του Πολυτεχνείου και ερώτημα πρώτον: Εφ' όσον, καλώς ή κακώς, δεν είχε αρθεί το "άσυλο" η ρίψη δακρυγόνων και ασφυξιογόνων μέσα στο χώρο του Πολυτεχνείου δεν το παραβίαζε;

Ερώτημα δεύτερον: Χωρίς να έχουμε ιδιαίτερες γνώσεις επιτελούς των Μ.Α.Τ., Ε.Κ.Α.Μ., Μ.Ε.Α. κλπ., έχουμε την εντύπωση ότι τα αέρια αυτά χρησιμοποιούνται πριν από την επικείμενη επίθεση, για να πέσει ο "εχθρός" στα χέρια σου σα... ζαλισμένο κοτόπουλο. Εφ' όσον, περίπτωση εφόδου δεν υπήρχε, μια και το "άσυλο" ίσχυε, προς τί η ρίψη τους;

Ερώτημα τρίτον: Αυτοί που έδωσαν την εντολή για ρίψη δακρυγόνων, δεν ήξεραν πως θα προκαλέσουν φωτιές, μια και ο μόνος τρόπος άμυνας απέναντι στα αέρια αυτά είναι το άναμμα φωτιάς... Ή μήπως το ήξεραν;

Ερώτημα τέταρτον: Τελικά η όλη ζημία που προκάλεσαν οι νέοι στο Πολυτεχνείο, ανακοινώθηκε πως δεν ξεπερνά τα 25 εκατομμύρια. Μπορεί κανείς να μας πληροφορήσει πόσα κοστίζει στον -από την λιτότητα σερσεμισμένο- λαό κάθε ρουσφετολογικός διορισμός και πόσα η μίζα για την ανάθεση του πλέον τιποτένιου δημόσιου έργου;

Ερώτημα πέμπτον: Ο κ. Πρύτανης, που απ' ότι φαίνεται βαρύνεται κι αυτός με ένα ποσοστό ευθύνης για τα γεγονότα, δήλωσε πως παρευρισκόμενος ως πολιτική αγωγή στις δίκες των συλληφθέντων, θα απαιτήσει πεντακόσιες χιλιάδες δρχ. από τον καθένα ως αποζημίωση. Αλήθεια, θεωρεί πως δεν είναι αρκετό το χρέος εκατομμυρίων που τους φορτώσαμε με τη γέννησή τους; (Λεφτά που εμείς δανειστήκαμε, -σε συνάλλαγμα παρακαλώ- και αντί να τα επενδύσουμε παραγωγικά, τα κατασπαταλήσαμε, αφήνοντας σ' αυτούς την αποπληρωμή τους).

Ως πατέρας τριών αγοριών σε εφηβική ηλικία, ας μου επιτραπεί να πω πως βρίσκω σκληρό και ανάλγητο να φορτώνονται ευθύνες και παραλήψεις δικές μας, στην ούτως ή άλλως λιγοστή -και μόνο γι αυτό αν θέλετε πολύτιμη- νεολαία μας.

Με αρκετή ανησυχία πληροφορήθηκα ότι, κάποιοι που δηλώνουν εκπρόσωποι του Πολίτικου Ελληνισμού, κυκλοφορούν σε διεθνείς οργανισμούς και μιλούν εξ ονόματός μας.

Και' αρχήν, ας καταστήσουμε σαφές ότι, εμείς οι Ρωμιοί της Πόλης, έχουμε τους φυσικούς μας ηγέτες που εδώ και αιώνες οδηγούν επάξια το σκάφος, και δεν δικαιούται κανείς, άτομο ή σωματείο, που μάλιστα ούτε καν είναι παρών εκεί όπου δίνεται ο αγώνας επιβίωσης, να ισχυρίζεται ότι είναι "εκπρόσωπός μας" και να εκφράζει τις όποιες δικές του ή υποβολιμαίες απόψεις, ως θέσεις του Πολίτικου Ελληνισμού.

Εάν είναι απαραίτητο ή ωφέλιμο να μας εκπροσωπήσει κάποιος στα φόρα αυτά, -πράγμα που πάλι εμείς οι ίδιοι θα πρέπει να αποφασίσουμε- αυτός θα είναι εκλεγμένος και όχι διορισμένος και οι θέσεις που θα μεταφέρει, απόρροια συζητήσεων και μαζικού διαλόγου.

Αυτά για την ώρα και εάν χρειαστεί θα επανέλθουμε, διότι το θέμα είναι σοβαρό και κρύβει ανυπολόγιστους κινδύνους.

Από την εφημερίδα μας πληροφορήθηκε ο Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών που εδρεύει στην Καλλιθέα, την περίπτωση της ανήλικης συμπολίτισσάς μας που παραπέμφθηκε σε δίκη επειδή άργησε να ανανεώσει την άδεια παραμονής της, και κατόπιν εορτής επικοινωνήσε με την οικογένεια προσπαθώντας να δικαιολογηθεί, λέγοντας πως δεν είχε απευθυνθεί σ' αυτούς κανείς και δεν γνώριζαν την περίπτωση. Μα το ελεύθερο δεν είναι ότι ο "φορέας" μας αυτός, δεν ήξερε το συγκεκριμένο γεγονός, αλλά ότι είχε παντελή άγνοια του προβλήματος. Καθ' ότι την ίδια εκείνη μέρα, στο πλημμελειοδικείο, δεν δικάστηκε μόνο η παραπάνω περίπτωση, αλλά και πολλές άλλες παρεμφερείς.

Ας αφήσουν λοιπόν, οι εντός και εκτός διοικητικού συμβουλίου ιθύνοντες του συλλόγου, τις πράξεις φτηνού εντυπωσιασμού και προσωπικής προβολής και ας φροντίσουν να πληροφορηθούν, από πρώτο χέρι τα προβλήματα αυτών που θέλουν να εμφανιστούν ότι εκπροσωπούν.

Ας μην τους σταματά το γεγονός, ότι αυτό θα διασφαλίσει κάποιους υποστηρικτές και καθοδηγητές τους, που βρίσκονται εκτός του χώρου της Πολίτικης Ρωμιούσνης.

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

Σημαία και σεβασμός

Το φαινόμενο είναι νοσηρό. Τόσο νοσηρό, που δεν είναι δυνατόν να ξεπεραστεί, εξαπολύοντας μύδρους μόνον εναντίον των δεκαπεντάχρονων φυσικών αυτουργών και αφήνοντας στο απυρόβλητο τους ηθικούς αυτουργούς. Όλους εκείνους δηλαδή που χρόνια τώρα δημιουργούν και εκτρέφουν τις συνθήκες μέσα στις οποίες εμφανίζονται και ευδοκίμουν τέτοια φαινόμενα.

Αναφερόμαστε φυσικά, στο κάψιμο της σημαίας μας από νεαρούς καταληψίες - διαδηλωτές, κατά τη διάρκεια των γεγονότων του Πολυτεχνείου. Για τους νεαρούς που ο Κώστας Ζουράρις πολύ εύστοχα έγραψε: "...Κι όσο έβλεπα αυτό το αγόρι να καίει τη σημαία του τόσο πιο πολύ μαζί με το σπαραγμό και τον εμετό, μια γαλήνη χαρούμενη με κυριεύει: και, ναι, ήξερα, πως σε κάτι χρόνια ύστερα, αυτό το μοναχικό αγόρι θα την αγαπούσε πιο τη σημαία του όσο κι εγώ...". Και συνέχισε ο καθηγητής: "Στην ηλικία εκείνου του αγοριού, η κυανόλευκος με έκαιγε και τη μισούσα. Αυτήν και τον χωροφύλακα που..."

Αλήθεια, τί κάνουμε εμείς όλοι, ώστε οι νεαροί αυτοί που θέλουμε να ρίξουμε στο "πυρ το εξώτερον", να μην φέρονται έτσι; Ούτε καν σημαιοστολισμό στις εθνικές επετείους δεν κάνουμε. Ντυλίξαμε άραγε στην ίδια Γαλανόλευκη, για να τους αποθανάτισουμε έτσι στη μνήμη μας, τα σκοτωμένα παλληκάρια του Αρμ και του Ε.Λ.Α.Σ. και τους ηρωικούς μας φαντάρους που πολέμησαν στις τάξεις του τακτικού στρατού; Δεχόμενοι εκ πρωϊμίου ότι, και οι δύο πλευρές, προσπάθησαν καλόπιστα γι αυτό που θεωρούσαν καλύτερο για το Έθνος;

Εξετάσαμε ψύχραιμα το έργο "Κωνσταντινικών" και "Βενιζελικών", δίχως προκατάληψη, για να αποδώσουμε -ως λαός- τα του Καίσαρος τω Καίσαρι; Ή απλώς αυτοϊκανοποιήκαμε, όταν αποκτήσαμε τη δυνατότητα, σβήνοντας τα ονόματα των βασιλέων από τους δρόμους θεωρώντας το έργο τους συλληβήν προδοτικό και τους ίδιους ξένους;

Και αργότερα, στις μέρες μας, διακόψαμε ποτέ ποδοσφαιρικό αγώνα, αδιαφορώντας για το όποιο κόστος, όταν ακούονται συνθήματα αντιεθνικά και ο Εθνικός μας Ύμνος, "ψάλλεται" με αλλαγμένους και αισχρούς στίχους, ως "ύμνος" της όποιας ποδοσφαιρικής ομάδας; Τους μηδενίσαμε όλους επί τόπου; Απαγορεύσαμε ακόμη κι αυτή τη διεξαγωγή του πρωταθλήματος, ώστε να διαλαλήσουμε, προς πάσα κατεύθυνση, πως με ορισμένα πράγματα κανείς δεν μπορεί να παίξει;

Πόσες φορές μεταδώσαμε από τα Μ.Μ.Ε. π.χ. το "Άσμα ηρωικό και πένθιμο..." του Οδυσσέα Ελύτη, και πόσες φορές το -χαριτωμένο και ευχάριστο κατά τα άλλα- "κι αν ξυπόλυτη χορεύω με σημαία μου μια φούστα";

Ας ρίξουμε τον λίθο του αναθέματος, ναι, στους νεαρούς ασεβείς που καίνε τη σημαία μας. Όμως "ο αναμάρτητος, πρώτος τον λίθον βαλέτω".

M.B.

Στήλη επικοινωνίας και έκφρασης για σας τους φίλους και αναγνώστες μας. Περιμένουμε να γράψετε, να εκφράσετε τα προβλήματά μας και τις θέσεις σας στα γενικότερα θέματα που μας αφορούν. Δημοσιεύουμε όσα, πλέον των συγχρητηρίων, περιέχουν και κάποιο σχόλιο ή μήνυμα, πιστεύοντας ότι δε θα μας παρεξηγήσουν οι υπόλοιποι φίλοι. Προσέχτε μόνο στον τρόπο έκφρασης. Πέραν του νόμου της Πολιτείας, μας δεσμεύουν και τα Κων/πολίτικα ήθη και έθιμά μας.

Προς την Διεύθυνση της Εφημερίδας "Επτάλοφος"

Παρακαλώ για τη δημοσίευση του παρακάτω κειμένου:

Κύριε Διευθυντά,

Είς επιφύλαξη των όσων γράφθηκαν σχετικά με την προσφορά - συνεισφορά των Μικροαστών κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής Εκστρατείας, έχω να προσθέσω κι εγώ λίγα λόγια.

Αποχολούμενοι τρία περίπου χρόνια για τη μελέτη των γεγονότων που διαδραματίστηκαν κατά τη διάρκεια της, θα σταθώ επιγραμματικά στα παρακάτω σημεία:

α. Η καλύτερη των μαρτυριών προς τον φιλόστοιχο αναγνώστη για τη δράση και το ρόλο των Μικρασιτών την περίοδο 1918-22, μπορεί να αναζητηθεί στα απομνημονεύματα τιμημένων αξιωματικών που συμμετείχαν στην Εκστρατεία (για τον δόσιμο αναγνώστη, μπορούμε να εξαιρέσουμε τον πρώτο Αρχιστράτηγιο Λεωνίδα Παρασκευόπουλο και το έργο του "Αναμνησίσεις 1896-1920" του Π. εκ εκ Μικράς Ασίας καταγόμενου και πιθανόν γι αυτό προκατειλημμένο και ν' αναφέρουμε ενδεικτικά άλλους) όπως ο δεύτερος Αρχιστράτηγος Αναστάσιος Παπούλας (Ιωάννη Πασά "Η αγωνία ενός Έθνους", Αθήνα 1925), ο Γεώργιος Σπυριδωνός ("Πόλεμος και ελευθερία", Αθήνα 1957), ο Σέργιος Γιαλιόπουλος ("Εθνικοί Αγώνες 1909-1959", Αθήνα 1963), ο Νικόλαος Νικλάμπας ("Το Λεύκωμα των αγωνιστών 1912-1922", Αθήνα 1927) και πολλοί άλλοι. Για την εθελοντική στρατολόγηση των Μικρασιτών πολύ σωστά αναφέρθηκε ότι από την αφοσίωση ουσιαστικά ορισμένων εθελοντών, οι οποίοι μεροληπτικά, σχετική είναι η φωτοτυπία της φωτογρα-

φίας που σας αποστέλλω, η οποία αναφέρεται στην προσέλευση κατοίκων του Σεβντί (ή Σεϊντί) Κιοϊ για εγγραφή στις τάξεις του μαχόμενου Στρατού μας, μετά τη δημοσίευση της προκήρυξης της εθελοντικής επιστράτευσης από τον Αρχιστράτηγιο Λεωνίδα Παρασκευόπουλο (ως εσωκλείεται φωτοαντίγραφο). Μικρασιώτες οπλίτες (αλλά και πολίτες) κατά τη διάρκεια της Εκστρατείας προσέφεραν σημαντικές υπηρεσίες ως μεταφορές, πρόσκοποι (οδηγοί), σύνδεσμοι κλπ.

β. Για την τύχη που είχαν οι Μικρασιώτες ένοπλοι όταν συλλαμβάνονταν αιχμάλωτοι δεν θα αναφέρω λεπτομέρειες από περιγραφές που σώζονται. Αφών τον αναγνώστη σας να διαβάσει μια προκήρυξη απ' αυτούς που με πολεμικά αεροσκάφη διασκόρπιζε στις γραμμές μας το Τουρκικό Γενικό Επιτελείο (ψυχολογικός πόλεμος), η οποία αποτελούσε ταυτόχρονα ακόμη μια διαφωτιστική μαρτυρία (μας και προέρχεται από την άλλη πλευρά) για την παρουσία μεγάλου αριθμού Μικρασιτών στις τάξεις του μαχόμενου Στρατού μας. Μετά τη διάρρηξη των μετώπων και την παράδοση από ανώτατους αξιωματικούς μεγάλων τμημάτων των δυνάμεών μας, πρώτο μέλημα των συλλαμβανόμενων ήταν η αναγνώριση και ο διαχωρισμός από τον πληθυσμό των αιχμαλώτων, των Ευζώνων και των Μικρασιτών. Τις περισσότερες φορές αμφότεροι εκτελούνταν επί τόπου, οι μὲν πρώτοι ως οι προεξοφλούμενοι με τη δράση τους τη μεγαλύτερη φθορά στο τουρκικό στράτευμα, οι δε δεύτεροι (με απόφαση της Κυβερνήσεως της Μεγάλης Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης της Αγκύρας) ως προδότες της πατρίδας (οθωμανοί υπήκοοι όντες). Λεπτομέ-

ριες μπορούν οι αναγνώστες σας να αναζητήσουν σε πολλά από τα απομνημονεύματα που έχουν εκδοθεί και σώζονται, από τους οπλίτες, υπαξιωματικούς και αξιωματικούς που παρέμειναν αιχμάλωτοι στα τουρκικά στρατόπεδα και κατάφεραν να επιβιώσουν και να επιστρέψουν (π.χ. Ασημάκης Βασιλός "Από τον τάφο (ημερολόγιο ενδοκήρυξης αιχμαλωσίας)", Αθήνα 1924. Σπανομανώλης Χρήστος "Αιχμάλωτος των Τούρκων (Αύγουστος 1922 - Αύγουστος 1923)", Αθήνα 1969.

γ. Σε πολιτικό επίπεδο, από τους Μικρασιώτες και τους Κωνσταντινουπολίτες ξεκίνησε η ιδέα της "αυτονομίας" της Μικράς Ασίας, τακτική κίνηση που θα επέτρεπε ευτυχέστερους διπλωματικούς χειρισμούς από την Ελληνική Κυβέρνηση και θα ανακούφιζε την ηπειρωτική Ελλάδα, αναλαμβάνοντας ένα μεγάλο μέρος των επιβαρύνσεων (σε οικονομικό και στρατιωτικό επίπεδο). Η ιδέα δεν υλοποιήθηκε γιατί συνάντησε την αντίθεση της επίσημης Ελληνικής πολιτείας. Ο Αρχιστράτηγος Αναστάσιος Παπούλας μάλιστα, ο οποίος υποστήριζε το κίνημα αυτό (υπήρξε και ένας από τους λόγους αντικατάστασής τους), αναφέρει πολύ χαρακτηριστικά ότι εάν μπορούσε να γνωρίζει την τραγική κατάληξη της Εκστρατείας θα είχε παρακούσει τις εντολές της Κυβερνήσεως και θα είχε τεθεί επικεφαλής του, όπως του είχε προταθεί.

δ. Οι εκπρόσωποι του Μικρασιατικού Ελληνισμού πρότειναν στην Ελληνική Κυβέρνηση την απόδοση του 1/4 των περιουσιών των ομογενών μας, ως δάνειο για την επιτυχία του κοινού σκοπού, έσοδο ύψους δύο δισεκατομμυρίων σε τιμές εκείνης της περιόδου. Η πρόταση απορρίφθηκε και ακολούθησε ο νόμιμος του Π. Πρωτοπαπαδίκη (διχοτόμηση του χαρτονομίσματος) που δεν επέφερε μακροχρόνια αποτελέσματα.

ε. Στα μετόπισθεν οι απλοί άνθρωποι υποστήριξαν με όλες τις υλικές και ηθικές τους δυνάμεις τον αγώνα των μαχόμενων τμημάτων. Μερικά παραδείγματα είναι

Εθελοντές μικρασιώτες συντοίχονται στο στρατόπεδο περιμένοντας να καταταγούν

αυτά που αναφέρονται παρακάτω: στα "Σημία του Στρατιώτη", Μικρασιατοπούλες μετατράπηκαν σε αναγνώστρες και γραφείς επιστολών από και προς την ηπειρωτική Ελλάδα, των οπλιτών που δεν γνώριζαν γραφή και ανάγνωση, στα νοσοκομεία σε νοσηλεύτριες και υπηρετικό προσωπικό, ενώ επώνυμοι κυρίες της Σμύρνης οργάνωσαν -με βάσεις τα σπίτια τους- πολλές φορές -κέντρα συλλογής και προώθησης προς τα μαχόμενα τμήματα υλικών, που διευκόλυναν τον αγώνα στην πρώτη γραμμή ή τουλάχιστον υποστήριζαν ψυχολογικά -με τη διανομή τους- τους στρατιώτες να αντιπάλουν το νόστο για τις εστίες τους και τις ανυψώσεις του πολέμου. Μια πολύ χαρακτηριστική περίπτωση είναι αυτή του Σοκίου, όπου όταν η κατοχή του στρατού μας επεκτάθηκε στην περιοχή, οι κάτοικοι τους προσφρόνησαν και φιλοξένησαν τους τραυματισμένους στρατιώτες στα σπίτια τους.

στ. Ένα ακόμη αξιοσημείωτο γεγονός στο οποίο πρέπει να σταθεί κανείς είναι η δράση την ίδια περίοδο των ανταρτικών δυνάμεων της περιοχής του Πόντου. Ο μεθοδευμένος από τους Ιεράρχες της Αιμωσίου Γερμανού και Τραπεζούντας Χρύσανθου (καταδικάσθηκαν

και οι δύο ερήμην σε θάνατο με απόφαση των "Δικαστηρίων της Ανεξαρτησίας" που είχαν συστήσει σε πολλές περιοχές οι Τούρκοι εθνικιστές, στις 7/20.10.1921) ένοπλος αγώνας των Ποντίων μαχητών, που δεν ενισχυθήκε από το Βενιζέλο αλλά ούτε τις μεταβενιζελικές κυβερνήσεις και που όμως και οι Τούρκοι ιστορικοί παραδέχονται, ενισχυόμενος θα μπορούσε να αποτελέσει ένα σημαντικότατο παράγοντα για τη συντριβή του κεραλικού κινήματος και του εθνικού στρατού της Αγκύρας.

Λάθη και πολιτικές αντιγκλίσεις -που δυστυχώς επαναλαμβάνονται και στις ημέρες μας-, οδήγησαν στην τραγική κατάληξη της Εκστρατείας και όχι η αδιαφορία ή η διάσταση του Μικρασιατικού Ελληνισμού για την όλη επιχείρηση. Εξ' άλλου, το θαύρατο τμήμα από την ατυχή έκβαση του πολέμου πλήρως αν οι Μικρασιώτες ομογενείς, οι οποίοι κατέστησαν ανένστοι και υποκείμενοι σε κάθε είδους ταλαιπωρίες, μέχρι να καταφέρουν να ξανασησουν τη ζωή τους στον ηπειρωτικό και νησιωτικό χώρο της Ελλάδας. Ας αποσπινυόμεθα λοιπόν της μνήμης, των νεκρών, της κοινής εθνικής προσπάθειας που δεν καρποφόρησε και

ας μην αναζητούμε άλλα εξαισθητικά θέματα για να απαντήσουμε για το παρελθόν, αποφεύγοντας να καταξιώσουμε το παρόν και κυρίως το μέλλον, που πιθανόν να μας επιπλήσσει το ίδιο μικρό εκπλήξιμο και τα ίδια λάθη επαναλαμβάνονται.

Ιάκωβος Ακτούντης
Κοινωνιολόγος
Μ.Α. στη νεότερη Οθωμανική Ιστορία, υποψήφιος Διδάκτορας στην Ιστορία

Υ.Γ. Η τουρκική προκήρυξη που σας στέλνω ως Φ/Α είναι απόσπασμα από κληρική σελίδα που θα δημοσιευθεί σύντομα στο βιβλίο μου για τη Μικρασιατική Εκστρατεία.

✓ Εξαιρετική η μελέτη σας. Τη δημοσίευσαν μετά χαράς και κατά προτεραιότητα. Περιμένουμε με ανυπομονησία και την έκδοση του βιβλίου σας. Πολλά τα τηλεφωνήματα από αναγνώστες για την έρευνά του κ. Κωνσταντίνου Πουλου. Το ίδιο πιστεύουμε ότι θα συμβεί και με το δικό σας κείμενο. Οι μόνοι που κρατούν σιγή ιχθύος οι δραστές που στην προκειμένη περίπτωση, δεν επιθυμούν επιστροφή στον τόπο του εγκλήματος.

Οχι! Δεν είναι οι ιεθενταίοι τον Μιχάλη Βασιλειάδη

Συνέχεια από την 1η

κάνει άλλωστε με κάθε ευκαιρία τόσο ως άτομο, όσο και ως Πρόεδρος του σωματείου "Νέος Κύκλος Κωνσταντινουπολιτών", και να υπογραμμίζει ότι οι ελπίδες δεν έχουν ακόμη χαθεί.

Ας σημειώσουμε εδώ ότι και τα δύο αυτά σωματεία μας (Σύνδεσμος Ζωγραφειωτών και Σύνδεσμος Κωνσταντινουπολιτών) είναι από τα πλέον σημαντικά και αντιστοιχούν στο δυναμικότερο και πολυπληθέστερο ίσως μέρος των Κωνσταντινουπολιτών της διασποράς.

Αλλά και μεμονωμένοι συμπολίτες μας, με επιστολές που έστειλαν στην "Καθημερινή" επεσημάναν το γεγονός και τελικά η ίδια η εφημερίδα, με άρθρο του Διονυσίου της Αντώνη Καρκωγιάνη (26.11.1995) έβαλε τα πράγματα στη σωστή τους θέση.

Περμένουμε τις συντονισμένες αντιδράσεις του συνόλου των σωματείων μας για κάτι, που και τους εκεί αγωνιζόμενους συμπολίτες μας προσβάλλει, αλλά και το σπτό κέντρο της Ορθόδοξης αφήνης σε δύσκολη θέση.

Δεν ξέρω εάν είναι απλή σύμπτωση το σφίξιμο, αλλά και η έκδοση του βιβλίου του κ. Σκακλαρίου, να γίνονται τούτη τη χρονική περίοδο, που πολλοί είναι εκείνοι οι οποίοι άρχισαν να συνειδητοποιούν τη σημασία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και του ποιμνίου του στην Πόλη. Ήταν ανέκαθεν ποικιλοτρόπος για κάποιους ο Πολιτικός Ελληνισμός και δεν θα ήταν ιδιαίτερα δυστυχής εάν εξέλπει.

Διανεύονται και πόλη την έκφραση από τον κ. Δημήτρη Φραγκόπουλο: «Ναι, Δίνει το παρόν (η Πολιτική Ρωμιοσύνη) σε πείσμα των τυχόν περιπετειών να απαλλαγούν με άρα νωρίτερα από τους ποικιλοτρόπους που τους διατρέχουν τα δυσπερίτητα προλήματα της...»

Τόσο το σφίξιμο της "Καθημερινής", όσο και το βιβλίο, απεικονίζουν πράγματα το θάνατο. Αν όμως παρομοιάσουμε με δάσος την Πολιτική Ρωμιοσύνη, ο θάνατος που φαίνεται αφορά τα δέντρα και μόνο. Τα δέντρα που πεθαίνουν όρθια, όταν μάλιστα έχουν ρίζες εικοσιπέντε συνταίων αιώνων. Είναι συχνό το φαινόμενο: Εκεί που φαινομενικά δεν υπάρχει ζωή, ξάφνου, σχεδόν από το τίποτα, κάποιο μπουμπούκι σκάει και ένα πράσινο φυλλάκι ξεπηδά. Είναι η ελπίδα. Είναι η θυσιαστική που γίνεται φωτιά. Είναι η αρχή για νέα ζωή στο ξεγερμένο δάσος. Ας μη βιαστούμε λοιπόν να διακόψουμε το πότισμα. Δεν είναι δα και πολύ το νερό που χρειάζεται. Εξ' άλλου, η οικονομία, δεν θα γίνει για να ποτιστεί άλλο δάσος, αλλά για να γεμίσει κάποιες πισίνες. Είς Ας λείψει λοιπόν το νερό των πισινών.

Υπάρχει ακόμα και η λύση της "αναστάσεως"... ίσως και άλλες λύσεις. Αρκεί να το επιθυμούμε και να είμαστε αποφασισμένοι ν' αγωνιστούμε γι αυτό...

Μετά από ένα σύντομο διάλειμμα για καφέ άρχισε το πρόγραμμα των ομιλιών. Η πρώτη ομάδα ομιλητών υπό την πρόεδρο - συντονίστρια κυρία Αρτέμια Σαυδοπούλου - Κυριακή, καθηγήτρια Νέωτερης Ιστορίας Α.Π.Θ., μέλος του Δ.Σ. του "Ιστορικού Αρχείου" αποτελούνταν από τους κ.κ.

1. Κωνσταντίνου Σβολόπουλου, καθηγητή της Ιστορίας του Ελληνισμού στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, που μίλησε με θέμα: «Ο Ελληνισμός της Πόλης το διάστημα 1850-1922».

Η Διημερίδα «Μνήμες - Κωνσταντινούπολη, Ιμβρος, Τένεδος 1923-1995» του "Ιστορικού Αρχείου Προσφυγικού Ελληνισμού" του Δήμου Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης

Στον Δήμο Καλαμαριάς της Θεσσαλονίκης, στο συνοικισμό Βυζάντιο, ο' ένα νεότευκτο κτίριο, λειτουργεί από τον Μάρτιο του 1994, με πρωτοβουλία του Δήμου Καλαμαριάς, το "Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού". Σκοπός του φορέα αυτού είναι να συμβάλει στη διατήρηση της μνήμης και την ανάδειξη της ιστορικής ταυτότητας του προσφυγικού Ελληνισμού, στο σύνολό του.

Οι δραστηριότητές του περιλαμβάνουν:

- Τη συγκέντρωση, καταγραφή και μελέτη του σχετικού ιστορικού υλικού.

- Τη συγκέντρωση προφορικών μαρτυριών.

- Την προβολή αντικείμενων που σχετίζονται με την κοινωνική, οικονομική, πολιτιστική δραστηριότητα των Ελλήνων της διασποράς, τα ήθη και έθιμά τους.

- Τη δημιουργία βιβλιοθήκης με όλα τα δημοσιεύματα και τα συγγραφικά έργα που αναφέρονται στον προσφυγικό Ελληνισμό.

- Τη διοργάνωση εκδηλώσεων (εκθέσεις, διαλέξεις, συνέδρια), εκπαιδευτικών και ερευνητικών προγραμμάτων.

- Την έκδοση μελετών και συγγραφικών έργων που πραγματεύονται θέματα για τους Έλληνες πρόσφυγες.

- Τη συνεργασία με ημεδαπούς και αλλοδαπούς φορείς και με άτομα που ασχολούνται με θέματα προσφύγων και απόδημου Ελληνισμού.

Οι παραπάνω δραστηριότητες αφορούν τον Ελληνισμό του Πόντου, της Μικράς Ασίας και της Ανατολικής Θράκης, αλλά όχι μόνο. Φιλοδοξία του Ιδρύματος αυτού είναι οι έρευνες του να περιλαμβάνει και τους Έλληνες της Κριμαίας και της Ανατολικής Ρωμυλίας, τους πρόσφυγες της Πόλης του 1964 και της Κύπρου του 1974. Ακόμη, μελλοντικά, τους Έλληνες μεταναστες και οικονομικούς πρόσφυγες της Γερμανίας, Αμερικής και Αυστραλίας, τους σημερινούς Ελληνοπόντιους πρόσφυγες από τη Ρωσία, τη Γεωργία και τον Κόσσο, τις Ελληνικές μειονότητες στην Αλβανία, τα Σκόπια και τη Βουλγαρία, τους κατά καιρούς πολιτικούς πρόσφυγες, τέλος τους Έλληνες της διασποράς και τον απόδημο Ελληνισμό.

Το Ιστορικό Αρχείο περιλαμβάνει τρεις χώρους: - Ιστορικού Αρχείου και Βιβλιοθήκης. - Μόνιμων και περιοδικών Εκθέσεων. - Πολιτιστικών και εκπαιδευτικών εκδηλώσεων. Το Ίδρυμα αυτό διοικείται από ενδεκαμελές Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από τα εξής μέλη:

Θρασύβουλος Λαζαρίδης - Δήμαρχος Καλαμαριάς, Ιωάννης Παπατοχιλίδης - Πρόεδρος Δ.Σ. Καλαμαριάς, μεθαρκατικός, Μαρία Παυλίδου - Βασιλειάδης - Διηγήτορας, Σοφία Τραπεζούντου - Φιλολόγος, Αρτεμίας Σαυδοπούλου - Κυριακή, καθηγήτρια Νέωτερης Ιστορίας Α.Π.Θ., Κωνσταντίνος Φωτιάδης - αναπληρωτής καθηγητής Νέωτερης Ιστορίας Α.Π.Θ., Πόλυ Σταυρινού - Κατόν - Λέκτορας Βυζαντινής Ιστορίας Α.Π.Θ., Βασίλειος Παγώνης - Φιλολόγος, Αγγελική Στεργίου, συγγραφέας - ερευνήτρια, Αικατερίνη Σταυριλίδου - Σαρηγιάννη, πολιτικός μηχανικός και Φαίδων Γιαγκιόζης - Δημοσιογράφος.

Μέσα στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του, το "Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού" διοργάνωσε στις 11 και 12 Νοεμβρίου 1995 διημερίδα με θέμα «Μνήμες - Κωνσταντινούπολη, Ιμβρος, Τένεδος 1923-1995».

Η εκδήλωση άρχισε στις 10 π.μ. του Σαββάτου 11/11/1995 με ομιλία - χαιρετισμό του Προέδρου του Δ.Σ. του Ιδρύματος κ. Ιωάννη Παπατοχιλίδη καθώς και με σύντομες χαιρετιστήριες ομιλίες του εκπροσώπου του Νομήρχου, του εκπροσώπου του απουσιάζοντος στο εξωτερικό Δήμαρχου Καλαμαριάς καθώς και των προέδρων της Ένωσης Κωνσταντινουπολιτών Βορείου Ελλάδος και Ένωσης Ιμβριών και Τενεδίων Μακεδονίας Θράκης. Ακολούθησε "μουσική εκδήλωση" με το συγκρότημα παραδοσιακής μουσικής "Έν Χορδαίς".

Μετά από ένα σύντομο διάλειμμα για καφέ άρχισε το πρόγραμμα των ομιλιών. Η πρώτη ομάδα ομιλητών υπό την πρόεδρο - συντονίστρια κυρία Αρτέμια Σαυδοπούλου - Κυριακή, καθηγήτρια Νέωτερης Ιστορίας Α.Π.Θ., μέλος του Δ.Σ. του "Ιστορικού Αρχείου" αποτελούνταν από τους κ.κ.

1. Κωνσταντίνου Σβολόπουλου, καθηγητή της Ιστορίας του Ελληνισμού στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, που μίλησε με θέμα: «Ο Ελληνισμός της Πόλης το διάστημα 1850-1922».

2. Κωνσταντίνου Φωτιάδη, Αναπληρωτή καθηγητή Νέωτερης Ιστορίας Α.Π.Θ. (Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας), με θέμα: «Η μαύρη λίστα των γιαντών (1914-1918)».

3. Κωνσταντίνου Δεληκωνσταντή, Αναπληρωτή καθηγητή Παιδαγωγικού τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας, με θέμα: «Η Ελληνική Παιδεία στην Ιμβρο (1923-1964)».

Ακολούθησε η υποβολή ερωτήσεων εκ μέρους του ακροατηρίου προς τους ομιλητές και η εκδήλωση διεκόπη για να συνεχισθεί το απόγευμα.

Την 17.30 συνεχίστηκε η εκδήλωση με νέα ομάδα ομιλητών με πρόεδρο - συντονιστή τον κ. Κωνσταντίνου Φωτιάδη, μέλος του Δ.Σ. του Ιστορικού Αρχείου.

Η δεύτερη αυτή ομάδα αποτελούνταν από τους: 4. κ.Στυλιανό Ροϊδη, Αρχιτέκτονα, μέλος του "Συνδέσμου των Σχολών Κωνσταντινουπόλεως", που μίλησε με θέμα: «Θέματα παιδείας στην Κωνσταντινούπολη μετά το 1922».

5. κ.Νεοκλή Σαρρή, καθηγητή του τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανετίου Πανεπιστημίου, με θέμα: «Στάδια εθνικοκάθαρσης των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, Ιμβρου και Τενέδου από το σύγχρονο τουρκικό κράτος».

6. κ.Στέφανο Δεκαβάλλα, Οικονομολόγο, πτυχιούχο της "Ανοστήρης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς", αρθρογράφο της εφημερίδας "Επτάλοφος", με θέμα: «Το κλείσιμο της Ελληνικής Ένωσης Κωνσταντινουπόλεως και οι πρώτες επεκτατικές απειλές Ελλήνων υπηκόων».

7. κα Αγγέλα Φωτοπούλου, Δημοσιογράφος - ερευνήτρια με θέμα: «Τα Σεπτεμβριανά του 1955 μέσα από τον Ελληνικό τύπο. (Σαράντα χρόνια μετά)».

Ακολούθησε συζήτηση πάνω σε ερωτήσεις που απηύθυνε το ακροατήριο σε κάθε έναν από τους ομιλητές.

Το πρόγραμμα των ομιλιών συνεχίστηκε και το πρωί της επομένης μέρας, Κυριακής 12 Νοεμβρίου 1995, με πρόεδρο - συντονιστή τον κ. Κωνσταντίνου Δεληκωνσταντή, Αναπληρωτή καθηγητή του Παιδαγωγικού τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας και ομιλητή τον:

8. Αδαμάντιο Ανεστίδη, Φιλολόγο - Διευθυντή του περιοδικού "Η καθ' ημάς Ανατολή", με θέμα: «Το έργο του περιοδικού Η ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΗΜΑΣ ΤΟΛΑΗ στην προσπάθεια διάσωσης της κληρονομιάς του Ελληνισμού της Πόλης».

Μετά τη συζήτηση και το διάλειμμα για καφέ, ακολούθησε πάλι "συζήτηση στοργυλλής τραπέζης" την οποία διηύθυνε ο δημοσιογράφος κ. Φαίδων Γιαγκιόζης, διευθυντής του γραφείου Θεσσαλονίκης της εφημερίδας "Απογευματινή" της Αθήνας και μέλος του Δ.Σ. του "Ιστορικού Αρχείου", με θέμα: «Σεπτεμβριανά 1955. Από την μνήμη στη σημερινή πραγματικότητα», στην οποία συμμετείχαν οι ιστορικοί κ.Βλάσης Αγγιζίδης, ο δημοσιογράφος κ.Αλκή Κούρκουλας, ανταποκριτής της "Καθημερινής" και του καναλιού "Μέγας" στην Τουρκία ο πρόεδρος της "Ένωσης Ιμβριών - Τενεδίων Μακεδονίας - Θράκης" κ.Μαυριανός Γραφιαδέλης, ο κ.Χρήστος Παχόπουλος, παλιός Κωνσταντινουπολίτης που έζησε τα γεγονότα της 6ης Σεπτεμβρίου 1955 καθώς και η κ.Αλκήμνη Καλλιφράς - Σταυριδίου, δασκάλα -κατά την εποχή εκείνη- της αστικής σχολής της Αγίας Τριάδας - Πέρα της οποίας η αφήγηση των γεγονότων εκείνης της νύχτας καθώς και της ημέρας που ακολούθησε, ήταν άκρως συγκινητική. Η πολύ ενδιαφέρουσα αυτή εκδήλωση τελείωσε περί την 1η ώρα της Κυριακής με τον "απολογισμό της διημερίδας".

Περαιτέρω, πρέπει να επισημάνουμε την άρτια εκτέλεση του όλου προγράμματος. Την πολύ ζεστή υποδοχή που επεφύλαξαν στους προσκαλεσμένους τους τόσο οι Δημοτικοί Αρχόντες του Δήμου Καλαμαριάς, όσο και τα εκλεκτά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του "Ιστορικού Αρχείου Προσφυγικού Ελληνισμού" καθώς και οι εργαζόμενοι σ' αυτό, που δεν εφείσθησαν ούτε κόπων ούτε χρημάτων στην προσέλευση τους να ικανοποιήσουν τους φιλοενοποιημένους τους ομιλητές της διημερίδας. Στους οποίους θα μείνουν αεχάστες οι μέρες που πέρασαν μαζί τους και η έκφραση αγάπης εδών αυτών που τους φιλοξένησαν όσον και του πολυπληθούς ακροατηρίου που παρακολούθησε τις ομιλίες και τις συζητήσεις με αδιάπτωτο ενδιαφέρον. Ήταν όλοι τους υπέροχοι.

«Ε»

Στο Ξέρο

- Τον ξέρετε τον κ. Δημήτρη Βουνάτσο;

- "Βουλευτής Λέσβου του ΠΑ.ΣΟ.Κ." λένε τα κιτάπια της Βουλής των Ελλήνων.

- Ο ίδιος όμως, συστήνεται ως βουλευτής Λέσβου... Ιμβρου και Τενέδου!

- Έχει μάλιστα τυπωμένες και καρτ-βίζι, που μειράζει δεξιά κι' αριστερά:

- "Δημήτρης Βουνάτσος - Βουλευτής Λέσβου, Ιμβρου και Τενέδου"

- Πρόσφατα, τη μέρα των Ταξιαρχών, έκανε ευχή από τον κρατικό ραδιοσταθμό της Ε.Ρ.Α.:

- «Χρόνια πολλά στον αδούλωτο Ελληνισμό, που δεν είναι ακόμα μέσα στα όρια του ελληνικού κράτους!»

- Κι' ο ασεβής συνάδελφος Στρατής Μπαλάσκας, Μυτιληνός, αλλά όχι και Ιμβριος και Τενεδιός αυτός, έγραψε στην "Ελευθεροτυπία":

- «Με το καλό να γίνουν δηλαδή, μέλη του ελληνικού κράτους οι κατοικούμενες από Έλληνες περιοχές, να πάρουμε την Πόλη, να φιάσουμε στην "Κόκκινη Μηλιά",

- να αναστηθεί ο μαρμαρωμένος βασιλιάς και άλλα παρόμοια.

- Αέρααααα...»

- Συχνά κάνει την εμφάνισή του στο σύλλογο μας στην Καλλιθέα, στις εκδηλώσεις "εθνικού χαρακτήρα", ο βουλευτής Ιμβρου και Τενέδου κύριος Βουνάτσος κι' απ' εκεί τον ξέρουμε.

- (Δεν ξέρω εάν τον έχει αναγορεύσει σε "επίτιμο" ή διοικητή της Καλλιθέας. Αν όχι, ας σπεύσει δίσει είναι παράληψη.)

- Μην τολμήσει όμως κανένας μπουνταλάς βουλευτής Μερέ φρεντίες,

- να τυπώσει, ριμούμενος τον κ. Βουνάτσο, καρτ-βίζι που να λέει:

- "Μερέ φρεντίες - Βουλευτής Εντίρνε, Γκιουμουλατζίνε δε Ιακέσες".

- Θα νιώσουμε όλοι οι Έλληνες προσβεβλημένοι, με πρώτο και καλύτερο τον κ. Βουνάτσο - και θα του σούσουμε τα "εξ αράξης".

- Θα αποκαλύψουμε τα "επικτατικά του σχέδια", κι' η Καλλιθέα θα στείλει άμεσως τηλεγραφήματα διαμαρτηρίας.

- Προς Ο.Η.Ε., Δ.Α.Σ.Ε., Η.Π.Α., Ε.Η.Π.Α., Ο.Ο.Σ.Α., Α.Ε.Η., Ο.Γ.Ε., Ε.Υ.Δ.Α.Π. κλπ.

- Ευτυχώς, ο κ. Βουνάτσος δεν είναι μόνος.

- Τον ακολουθεί και τον ξεπέρασε μάλιστα θα λέγαμε - ο κύριος Εβερί.

- Μάλιστα, μάλιστα, ο "Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης".

- Μιλώντας σε ακριτική περιοχή μας υπενθύμισε:

- «Δεν υπάρχουν χαμένες Πατρίδες. Υπάρχουν αλιτρώτες Πατρίδες».

- Και μάλιστα είναι "έν αναμονή προσυπογράψης", ετοιμασείτε για μόλις αναλάβει:

- Επιστράτευση, και βουρ για λύτευση!

- Αέρααααααα, κ. Εβερί! (Που πήραν τα μυαλά μας...)

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ

ΡΟΜΙΟΥΣ ΘΡΑΚΗΜΩΤΑΣ και ΑΝΑΤΟΛΗΤΑΣ

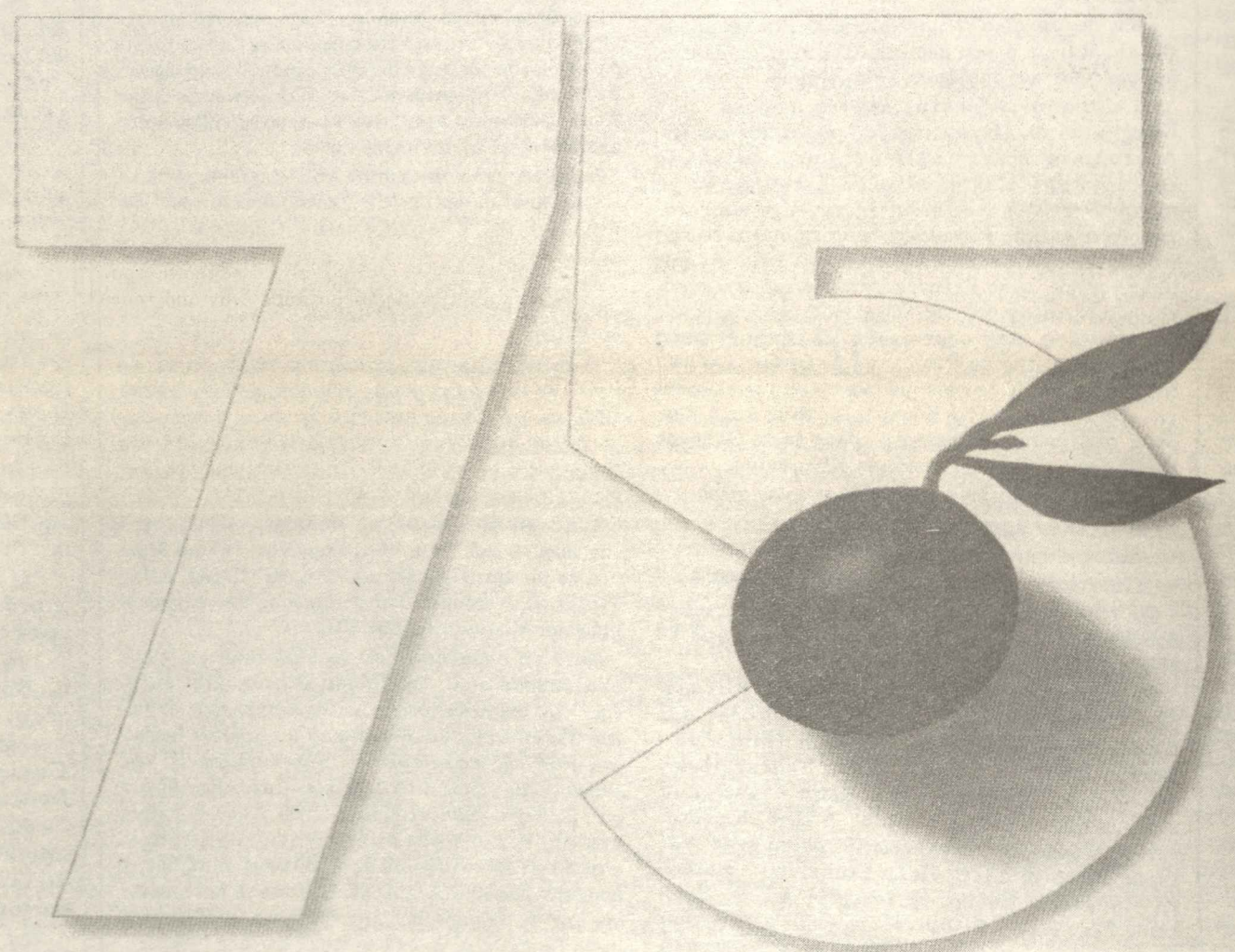
ΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΣ ΒΗ ΤΩ ΕΛΛΗΝΙΚΩ ΣΤΡΑΤΩ

Από τους οποιαχθέντας εις τας γραμμάς μας άκούομεν πολλάνκι να μάς διηγούνται δι οι Ρομιοί της Θράκης και Ανατολής στρατολογήθησαν άνεν δρέξεως και θελήσεως των, βιάως υπό της τυραννικής πίεσεως της Ελληνικής Κυβερνήσεως.

Διά τούτο λοιπόν δίδομεν πρότεσμίαν εις τούς Θρακηώτας και Ανατολήτας να Ελδωση και παραδοθήκη μέχρι της 25ης ημερας Απριλίου. Εγγομεταξί του διαστήματος τούτου εκείνοι οι όποιοι θά ύποταχθον εις τας γραμμάς μας θα άτομα καθώς οι περιουσίαι και τα πράνματά των άπόλύτως θά φυλαχθόν και άνεν δικαστικής νομικής εϋθύνης θά άθωωθον τλ γενικά εγκλήματα λάπομπυρθέντα διά τήν πρόσδοσαν της πατρίδος και θά λάβουν ως άμοιβήν δώδύληρον άμνηστειαν.

Προκήρυξη των Τ

ΕΛΛΑΣ 1920 - 1995

75 ΧΡΟΝΙΑ ΣΦΡΑΓΙΖΕΙ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ

Δρ. Δημήτριος Μιχαηλίδης

Ειδικός Παθολόγος - Καρδιολόγος Ε.Ψ.Φ.Μ.Γ. (Θ.Σ.Α.)

Δέχεται καθημερινώς από 17-20 πλην Σαββάτου και επί συνεντεύξει.

Διευθ. Ποσειδώνος & Νηρηίδων 1 Παλ. Φάληρο
Τηλ. 98.32.302 Ιατρ. 98.17.801 Οικ.**Δρ. Λυδία Ιωαννίδου-Μουζάκα**Χειρουργός Γυναικολόγος - Ειδικός Μαστολόγος
Αμ. Επίκουρος Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών
Πρόεδρος της Διεθνούς Εταιρείας ΜαστολογίαςΔέχεται Δευτέρα, Τετάρτη, Πέμπτη 5-6 μ.μ. με ραντεβού
Ιατρ.: Λ. Κηφισίας 6, Αμπελόκηποι Τηλ: 77.71.246
69.29.420 & 69.16.618 Μαιευτ. Λητώ, 80.48.584 οικ.**Δρ. Στέλιος Αντωνιάδης**

Παιδίατρος - Καρδιολόγος παιδών

Καθηγητής Παιδιατρικής Τ.Ε.Ι.
Σύμβουλος Πανεπιστ. Κλινικής Νοσ. Παιδών "Α.Σοφία"
τ. Επιμελητής Νοσ. Great Ormond Str London,
Παν. Harvard & Columbia U.S.A.Διευθ.: Ηρακλείτου 4, Κολωνάκι
Τηλ. 36.02.745 Ιατρ. 98.33.413 Οικ.**Δρ. Πέτρος Γκιναιδής
(Γαϊτανίδης)**

Ωτορινολαρυγγολόγος

τ. Επιμελητής Τζανείου Νοσ. & Νοσ. Παιδών Α. Σοφίας

Δέχεται καθημερινώς 6.30-8.30

Διευθ. Ιατρ. Αγριλάου 11, Άνω Ηλιούπολις
Τηλ. 97.06.378**Δρ. Οθων Παπαδόπουλος**

Πλαστικός Χειρουργός

Επίκ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
Αισθητική και επανορθωτική χειρουργική
Δέχεται Δευτέρα, Τετάρτη & Πέμπτη 5-8 μ.μ.
κατόπιν ραντεβούΔιευθ. Ιατρ.: Λυκείου 2 Αθήνα 106.74 (Ανάκτορα)
Τηλ. 72.11.159 & 72.29.221**Δρ. Κοσμάς Α. Κοτζαμάνογλου**

Επ. Καθηγητής

Χειρουργός Οφθαλμίατρος

Δέχεται στο ιατρείο του, καθημερινά τα
απογεύματα πλην Σαββάτου, και με ραντεβούΔιευθ. Ιατρ.: Υψηλάντου 29, Κολωνάκι
Τηλ.: 72.14.589 Ιατρ. 98.32.062 Οικ.**Δρ. Σοφοκλής Ζησιάδης**

Χειρουργός Οδοντίατρος

Πτυχιούχος Παν. Κων/πόλεως & Αθηνών
μετεκπαιδευθείς και εργασθείς εις Γερμανία
Δέχεται καθ' εκάστην 5-8 μ.μ.
και τα πρωινά με ραντεβούΔιευθ. Ιατρ.: Αγ. Αλεξάνδρου 3, Παλ. Φάληρο
Τηλ. 98.38.877 - 98.38.541 Ιατρ. 98.36.807 οικ.**Δρ. Δόμνα Τσούμπου**

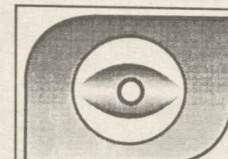
Χειρουργός Οδοντίατρος

Δέχεται καθημερινώς με ραντεβού

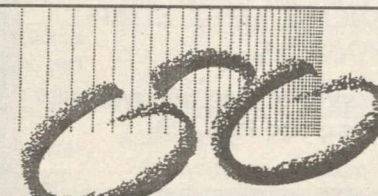
Διευθ.: Αχιλλέως 42, Π. Φάληρο
Τηλ. 98.81.178 - 98.25.307**Δρ. Αριστοτέλης Κυριαζής**

Χειρουργός Οδοντίατρος

Δέχεται καθημερινώς με ραντεβού

Διευθ.: Ποσειδώνος 19 - 20 & Αμφιθέας, Αλιμος
Τηλ.: 98.82.033 Ιατρ. 98.30.889 οικ.**ORNTHALMO-CHECK**ΠΡΟΤΥΠΟ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΟ
ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ
& ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ**Διευθ. Παντελής Αλ. Παπαδόπουλος**

Χειρουργός Οφθαλμίατρος

Επιστημονικός Συνεργατής Θεραπευτηρίου "ΥΓΕΙΑ"
Μέλος της Αμερικανικής Οφθαλμολογικής Ακαδημίας
Μέλος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Ενδοφθάλμιων Φακών
και Διαθλαστικής ΧειρουργικήςΧΕΙΡ/ΚΗ ΟΦΘΑΛΜΟΥ - ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΟ CHECK-UP - ΜΕΛΕΤΗ
ΓΛΑΥΚΩΜΑΤΟΣ - ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΜΥΩΠΙΑΣ ΜΕ EXCIMER LASER -
ΦΛΟΥΟΡΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΦΩΤ. ΒΥΘΟΥ - ΥΠΕΡΧΟΙ-
ΦΑΡΜΟΓΗ ΦΑΚΩΝ ΕΠΑΦΗΣ - ΤΗΛΕΙΑΤΡΙΚΗ κ.λ.π.Ώρες λειτουργίας γραμματείας 9.30-13.30 & 17.00-21.00
Αγ. Αλεξάνδρου 10 & Ιριδος 1 Παλαιό Φάληρο
☎ 98.81.800 - 98.83.702 fax: 98.15.605**ARTEMIADIS
OPTIC CENTERS**ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 4 ΣΥΝΤΑΓΜΑ 105 62 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 3238555 3285535 3238777
ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 3 ΣΤΟΑ ΚΑΛΛΙΓΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑ
105 62 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 3247043 3237030
ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ 18 ΓΛΥΦΑΔΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 8945606 8942013 8942980 8981228**μητροπουλος**

οπτικά φακοί επαφής ...για να βλέπετε

συνταγές όλων των ταμείων

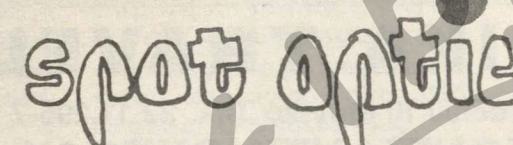
Ι.Κ.Α. - Ο.Τ.Ε. - ΤΡΑΠΕΖΩΝ - Κ.Α.

κατάστημα 1ον Χαρκόπου 60 - Καλλιθέα

Τηλ. 95.88.744

κατ. 2ον Μαρκόπουλο Αττικής

τηλ. 0299 - 22442

Α. ΚΑΣΤΡΙΝΟΣ - Γ. ΚΑΠΑΣΑΚΑΛΙΔΗΣ

Μαντζαρωτάκη 80 ΚΑΛΛΙΘΕΑ ☎ 95.12.288

Γρ. Αυξεντίου 49 Αγ. Ιλίσια ☎ 77.57.716

Π. ΚΑΣΤΡΙΝΟΥ - Α. ΣΤΑΜΠΕΚΗ

Πατησίων 128, Αθήνα ☎ 82.28.708

ΟΠΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ**ΟΠΤΙΚΑ - ΦΑΚΟΙ ΕΠΑΦΗΣ**Διπλωματούχος Οπτικός
Ι. ΕΚΜΕΚΤΣΟΓΛΟΥ

Διευθ. Αγ. Δημητρίου 113, Μπραχάμι ☎ 97.55.532

ΗΛΙΑΣ Ν. ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΠΛ. ΧΗΜΙΚΟΣ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ -

ΠΟΤΩΝ - ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΩΝ

Εγκρίσεις, άδειες Α.Χ.Σ., κατ' έφεση εξετάσεις
στα Γ.Χ.Κ., αγορανομικά, αναλύσεις,
εντομοκτονίες - μυοκτονίες, Μελέτες παραγωγής,
συσκευασίας, συντηρήσεως, γνωματεύσεις
καταπονήσεις, Βιομηχανική πείρα 22 ετών.
ΦΙΓΓΕΝΕΙΑΣ 12 Π. ΦΑΛΗΡΟ ΤΗΛ. 98.46.820
FAX 98.46.835Διπλωματούχος νοσοκόμα με πείρα,
αναλαμβάνει υπεύθυνα κάθε είδους ενέσεις,
παρακολούθησεις πιέσεως κλπ.

Αγ. Βαρβάρα 26 Π. Φάληρο ☎ 98.49.646 κα.Βιθή

Απόστολος Γ. Καίρης

ΦΥΣΙΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ

Αποκαταστάσεις - Θεραπεία Ορθοπαιδικών, Νευρολογικών
(ρευματολογικών παθήσεων) καθώς και αθλητικών καώ-
σεων με ακτίνες Laser, Μαγνητικά Πεδία
Ισοκινητικές μετρήσεις με Εργομετρικά Μηχάνημα
Δέχεται κάθε μέρα εκτός Σαββάτου 9-12 & 16-21
στο σύγχρονο και πλήρες ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ
Λ. Ποσειδώνος & Παρθενώνος 1 ΠΑΛ. ΦΑΛΗΡΟ
Τηλ. 98.34.227 - 98.12.504 Οικίας: 98.28.468**Ελευθερία Τσοκώνα - Μαζαράκη**

Χειρουργός - Οδοντίατρος

Δέχεται καθημερινώς πλην Σαββάτου 10.00 - 13.00
και 18.30-20.30 επί συνεντεύξει

Φειδιππίδου 1-3 & Κηφισίας, Αμπελόκηποι

☎ 77.94.542 Ιατρ. 82.39.373 οικ.

Δρ. Φωκίων Σιδηρόπουλος

Χειρουργός - Γυναικολόγος - Μαιευτήρ

Δέχεται Δευτέρα - Τρίτη - Πέμπτη 5-8 μ.μ.

Σκουφά 36 Κολωνάκι - ΑΘΗΝΑ

☎ 36.10.274

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΙΑΤΡΕΙΟΥ

Ο συμπολίτης μας

Δρ. Θεόδωρος Ξεν. Βασιλειάδης

Μαιευτήρας, Χειρουργός, Γυναικολόγος

Διδ. Ιατρικής Παν. Αθηνών Συνεργ. Μαιευτ. ΛΗΤΩ

Μεταφέρθηκε στη Λεωφ. Κηφισίας 162, Αθήνα

Τηλ. Ιατρείου 67.22.758 Για έκτακτα: 094 538 591

Ώρες υποδοχής ασθενών με ραντεβού:

Πρωί: Τρίτη - Πέμπτη - Σάββατο 10π.μ. - 1.00μ.μ.

Απόγευμα: Δευτέρα - Παρασκευή 5.30μ.μ. - 8.30μ.μ.

Δρ. Τασία Β. Καροκανίδου

Χειρουργός Οδοντίατρος

Δέχεται καθ' εκάστην πλην Σαββάτου

και επί συνεντεύξει

Κ. Παλαμά 9 - Στάση Κλωναρίδου, Πατήσια

☎ 22.31.043 Ιατρ. 88.22.818 οικ.

Δρ. Μαρία Τζενάκη

Χειρουργός Οφθαλμίατρος

ΦΑΚΟΙ ΕΠΑΦΗΣ - LASER ΓΙΑ ΤΗ ΜΥΩΠΙΑ

Δέχεται καθημερινά με ραντεβού

ΙΑΤΡΕΙΟ: Αχιλλέως 86 Παλαιό Φάληρο

☎ 98.36.925

Δρ. Γεώργιος Παγόπουλος

Χειρουργός Οδοντίατρος

Δέχεται καθημερινώς εκτός Σαββάτου με ραντεβού

Διευθ.: Πιπίνου 18, στάση Αγγελοπούλου

Τηλ. 88.19.720

Κέντρο Φυσικοθεραπείας

και Αποκατάστασης

Γεωργίου Αθ. ΓουγουδήΑποκατάσταση ορθοπαιδικών, ρευματολογικών,
καρδιο-αναπνευστικών, νευρολογικών παθήσεωνΔιευθ. Αφροδίτης 9 & Νηρέως Παλ. Φάληρο
Ραντεβού στα τηλ. 98.48.482 & 20.23.485 οικ.**ΘΩΜΑΣ ΒΙΤΑΛΗΣ**

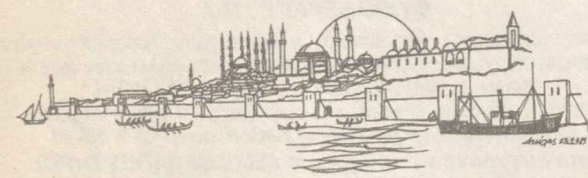
ΜΟΝΩΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

Υαλοβάμβακας, Armaflex, Ricofon

και άλλα είδη μονώσεως

Κρόντος 79 - Κολωνός

☎ 51.44.238 - 51.48.592

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ

Για την Πόλη, τον Πολίτη, τον πολιτισμό

Εκδότης - Διευθυντής: Μιχάλης Α. Βασιλειάδης
Ακροπόλεως 61, Καλλιθέα 176.75 ☎ 95.83.225
Ετήσια συνδρομή 1995: Για την Ελλάδα δρχ.2500
Για το εξωτερικό U.S.\$ 25- Για Τουρκία ΛΤ.500.000
Τεύχη προηγούμενων ετών δρχ. 500 ή \$ 3-
Οι συνδρομές εξω. πληρώνονται στην Ελλάδα σε δρχ.
Εμβάσματα - Επιταγές στο όνομα του εκδότη.
Τεχνική επιμέλεια: ΦΩΤΟΣΥΝ ΑΒΕΕ ☎ 36.10.035
Μοντάζ: Θεώνη Νιφλή ☎ 52.29.220
Εκτύπωση: Μ. Αθανασιάδης-Μ. Ανδρίκου ☎ 52.53.955
Βιβλιοδυσία: Κ. Καραγιάννη
Επικούρου 20 Αθήνα ☎ 32.17.823
Διακπεραίωση αποστολής: Π. Καρατζά
Μενελάου 27 Άνω Πετράλωνα Τηλ.34.27.901

DIMIDIS TOURS

Κηφισίας 68 - ΑΘΗΝΑ
☎ 69.27.240 - 69.27.241 - 69.29.838

ΕΚΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

Ειδική προσφορά
Εισιτήρια Αεροπορικής
ΑΘΗΝΑ - ΠΟΛΗ - ΑΘΗΝΑ
Ξενοδοχεία στην Τουρκία

Συνεχείς εκδρομές για:
Κωνσταντινούπολη, Προύσα, Σμύρνη,
Εφεσσ, Πέργαμο, Τροία
Ειδικές εκδρομές για Καππαδοκία
και ο περίφημος γύρος του Πόντου

Κρουαζιέρα στη Μαύρη Θάλασσα από 19-29 Οκτωβρίου
(Πειραιάς - Σούδα - Μιτηλίνη - Κωσταντζα - Οδησσός -
Γιάλτα - Βάρνο - Θεσσαλονίκη - Πειραιάς)
Τιμές από 195.000 - 235.000

ΤΑΞΙΔΙΑ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Διεύθ.: ΣΥΝΤΑΓΜΑ - Καρ. Σερβίας 7
Τηλ.: 32.31.362 - 32.25.408

ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
ΑΠΛΕΣ - ΖΩΓΡΑΦΙΚΕΣ - ΦΩΤΕΙΝΕΣ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΑ ΦΩΤΕΙΝΑ ΦΑΝΑΡΙΑ
ΜΕΤΑΣΤΟΥΤΙΠΕΣ - ΜΑΚΕΤΕΣ
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΚΩΝΣΤ. ΣΑΒΒΑ 8 - ΠΑΤΗΣΙΑ (ΑΓ. ΛΟΥΚΑΣ) ΤΗΛ: 20.12.619

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΤΑΒΕΡΝΑ

ΑΜΦΙΘΕΑ

Δημήτρης Μαύρος
Ομορφη χαρούμενη ατμόσφαιρα
Εκλεκτά μεζεδάκια από τον γνωστό σας μάγειρα
Γιώργο Χάρη

✓ Κάθε Παρασκευή και Σάββατο βράδυ μουσική,
πρόγραμμα με μπουζούκι, κithάρα και αρμόνιο.
✓ Σαββατοκύριακα και αργίες ανοικτά τα μεσημέρια
✓ Κλειστό κάθε Δευτέρα
Κρατήσεις ☎ 93.34.813
Διευθ. Αχαίων 24 - Αμφιθέα (ύψος Αγ. Κυριακής)

PHILIPS

Το Σήμα...
με την μεγαλύτερη ΔΗΜΟΤΙΚΟΤΗΤΑ
σ' όλο τον κόσμο.

...προσφέρει ανέσεις, σιγουριά
και... όχι προβλήματα!!

ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΙΣ, ΒΙΝΤΕΟ,
ΒΙΝΤΕΟΚΑΜΕΡΕΣ, ΣΤΕΡΕΟΦΩΝΙΚΑ,
ΦΟΡΗΤΑ ΘΕΡΜΑΝΤΙΚΑ...

μέχρι ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΣΙΔΕΡΑ, ΜΙΞΕΡ,
ΚΑΦΕΤΙΕΡΕΣ, ΑΝΕΜΙΣΤΗΡΕΣ, ΣΤΙΦΤΕΣ,
ΡΟΛΟΓΙΑ...

* Πάντοτε με την εγγύηση της προηγμένης
τεχνολογίας της PHILIPS

ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΕΩΡ. ΚΑΖΑΠΟΓΛΟΥ

ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ
ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ (ΘΗΣΕΩΣ) 74, ΚΑΛΛΙΘΕΑ 176.76

☎ 95.60.522, 93.71.160-1-2, 95.80.470
ΤΗΛ. SERVICE 93.71.163 - FAX 95.69.944

Miele

ΓΛΥΦΑΔΑ

ΜΕΤΑΞΑ 41, 1ος ΟΡΟΦΟΣ, ΤΗΛ.: 89.40.922
(ΕΝΑΝΤΙ ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟΥ)

ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ
ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΔΥΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ Ε.Μ.Π. - ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΗΣ Ι.Δ.Γ.Σ.Α.

RIKA TRAVEL

Σταδίου 10 Ισόγειο Τηλ. 33.11.296-7

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

ΚΑΘΕ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ

Με τα υπερσύγχρονα αεροσκάφη της

Thai

Επιστροφή κάθε Τρίτη

παραμονή σε ξενοδοχείο 4 αστέρων στο Πέρα

4 διανυκτερεύσεις, 5 μέρες

Τρανσφέρ αεροδρόμιο - ξενοδοχείο - αεροδρόμιο

μόνο 85.000 δρχ.

Βιβλία - Βιβλιοθήκες

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

Αγορά - Πωλήσεις

Ελληνικά και ξένα σφραγισμένα και ασφράγιστα
Κ. Θεοχαρίδης, Α. Παπάγου 98 - ☎ 77.74.850

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ

ΕΙΡΗΝΗΣ ΙΟΡΔ. ΠΟΙΜΕΝΙΔΗ

εκ Κωνσταντινουπόλεως

Το παλαιότερο Γραφείο Τελετών στο Παλαιό Φάληρο
κέρδισε την εμπιστοσύνη σας λόγω της πολυετούς
πείρας του και της ανθρώπινης εξυπηρέτησής σας

ΣΑΣ ΠΑΡΕΧΕΙ ΑΡΙΣΤΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ
ΟΛΟ ΤΟ 24ΩΡΟ

Αγ. Αλεξάνδρου 50, Π. Φάληρο
τηλ. γρ. 98.28.800 - 98.14.891 & οικ. 98.33.117

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

ANNA ΖΕΡΜΠΙΝΗ -

ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

As. Cs. Delaware, U.S.A.

C. Pr. Michigan, U.S.A.

Μεγ. Σπηλαίου 8 - 174.55 ΑΛΙΜΟΣ Τηλ. 98.29.912
Κύπρου 43 - 166.75 ΓΛΥΦΑΔΑ Τηλ. 89.82.661

ταβέρνα το Ζαφείρι

Ηλίου 19, 166.71 - Καθούρι

Τηλ.: 89.58.603 - 89.53.680

TABERNA

ΠΕΤΡΟΣ -

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

ΠΙΑΝΟ - ΚΙΘΑΡΕΣ - ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Χειμάρας 38 - ΜΟΣΧΑΤΟ Τηλ.: 94.15.485

Τηλ. Οικίας: 94.10.226

SERVICE

ΨΥΓΕΙΩΝ

ΕΠΙΣΚΕΥΕΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ
ΨΥΓΕΙΩΝ & ΣΚΑΦΩΝ
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ
AIRCONDITION

"ARMAN"

ΜΠΑΚΝΑΝΑ & ΛΕ ΡΟΥΑ 13, ΝΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ - ΑΘΗΝΑ

ΑΥΤΟΜ. ΤΗΛ. 90.13.151

ΚΙΝΗΤΟ ΤΗΛ. 094-335337

ΟΙΚΙΑΣ ΤΗΛ. 93 52 646

ΠΡΟΣΟΧΗ

Ομογενές γραφείο με πείρα πολλών ετών ευρισκόμε-
νο στην Τουρκία, αναλαμβάνει και διεκπεραιώνει με σχε-
μύθεια, δίχως καμία προκαταβολή και επιβάρυνση εξω-
δων, πάσης φύσεως κτηματικές και δικαστικές υποθέ-
σεις, εκκρεμότητες εφορειών, υποθηκοφυλακείων
(ταπού), αγοράζει ακίνητα ή μερίδια ακινήτων τους
μετρητοίς, πληρωτέα ακόμα και εν Ελλάδι, Ελλήνων και
Τούρκων υπηκόων και τακτοποιεί εκκρεμότητες συντά-
ξεων εν Τουρκία.

☎ 031-430.074 και 031-430.085

Τώρα και στο Παλαιό Φάληρο

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ

«ΠΙΣΤΩΦ»

Το γνωστό από την Πόλη, στην Αγία Τριάδα Ταξί-
Γραφείο Τελετών «Πιστώφ» λειτουργεί και στην Αθήνα.
Θα βρείτε σ' αυτό ό,τι χρειάζεστε και ειλικρινή συμπε-
ράσταση στις δύσκολες ώρες.

Αγ. Βαρβάρας 73 Α - Π. ΦΑΛΗΡΟ

Τηλ. Γραφείου 98.38.801 - 98.28.070 - 88.34.085

Για νύκτα 98.37.785

«Πῃ παρέβην, τί δ' ἔρρεξα, τί μοι δέον οὐκ ἔτελέσθη; Πυθαγόρας

**Ομιλία του εκπαιδευτικού Δημητρίου Φραγκοπούλου,
του αναγορευμένου από το Οικουμενικό Πατριαρχείο σε Αρχοντα Διδάσκαλο του Γένους,
κατά την εκδήλωση της 13ης Νοεμβρίου, εις την αίθουσα της Αρχαιολογικής Εταιρείας Αθηνών,
με θέμα: «Η Ομογενειακή Παιδεία στην Πόλη όπως έχει διαμορφωθεί εξελικτικά
μέσα στις τρεις τελευταίες δεκαετίες του αιώνα μας.»**

Ο "Σύνδεσμος των εν Ελλάδι
Ζωγραφιστών" είχε την πρωτο-
βουλία να διοργανώσει τη σημε-
ρινή εκδήλωση με την πρόθεση
να τιμήσει έναν εργατή των Γραμ-
μάτων, ο οποίος με τις δυνατότη-
τες που διέθετε και με τη στενή
συνεργασία των συναδέλφων
του υπηρέτησε συνέχεια την Παι-
δεία επί 39 ενεργά σχολικά έτη,
από τα οποία τα 35 αφιερώθηκαν
στη διακονία του Ζωγραφείου με
την ιδιότητα του Διευθυντή και
καθηγητή των Ελληνικών.

Η εκτίμηση της προσφοράς των
Εκπαιδευτικών της Πόλης εδώ
και 7 δεκαετίες, θα κριθεί μέσα
στο πλαίσιο του όλου φάσματος
της Κοινωνικής μας ζωής, όπως
εξελιχθηκε κάτω από τις συνθή-
κες που διαμορφώθηκαν μετά τη
μεταπολίτευση του '23.

Η Εκπαίδευσή μας κατά τις
δεκαετίες αυτές, όπως όλοι οι
φορείς του στοιχείου μας, ακο-
λούθησε τη μοίρα της Ομογενει-
ας.

Από τα λειτουργούντα, η ιστο-
ρική **Μεγάλη του Γένους Σχολή**,
που από το σχολικό έτος 1987-88
έγινε μεικτή και φοιτούν σήμερα
30 αγόρια και 37 κορίτσια, συνε-
χίζει τη λειτουργία της με
Διευθυντή, από την 17 Σεπτεμβρί-
ου 1992, τον καθηγητή της Βιολο-
γίας κ. Νίκο Μαυράκη.

Το **Ζωγράφειο**: Σ' αυτό από το
1948-49 συστεγάζεται και ανε-
ξάρτητο Εμπροχικό Λύκειο που
ιδρύθηκε για να καλύψει τις ανά-
γκες της αγοράς.
Οι Αρχές δύο φορές απορρίψα-
νε, πάντοτε χωρίς αποχρώντα
λόγο, τη μεικτοποίηση του. Σήμε-
ρα φοιτούν σ' αυτό 56 αγόρια.
Από το σχολικό έτος 1993-94,
που απομακρύνθηκε
ο Διευθυντής του λόγω ορίου ηλι-
κίας, αν και ζήτησε να συνεχιστεί
η καθήκοντά του, διευθύνεται
από την τούρκισσα Υποδιευθύ-
ντρια, την οποία γνώρισαν όλοι
Ζωγραφιείς επισκέφτηκαν
προσκληματικά το Σχολείο τους
κατά τον εορτασμό της εκατοντα-
ετηρίδας του, το Νοέμβριο του
1993 και διαπίστωσαν τη διακρι-
τικότητα και λεπτότητά της.

Στο **Ζάππειο Παρθεναγωγείο**
λειτουργεί το Δημοτικό με 31
παιδιά, 11 αγόρια και 20 κορίτσια,
και το Νηπιαγωγείο του με 13
παιδιά. Στο Γυμνάσιο - Λύκειο
φοιτούν μόνο 15 μαθητρίες. Και
με σκεφτεί κανείς ότι άλλοτε οι
Διευθύντριες του Δημοτικού
δεσποίνις Μαρίκα Κοντοπούλου
και στη συνέχεια η κ. Μαρίκα
Κουβαρά μοίραζαν αριθμούς σε-
ράς κατά την περίοδο των εγγρα-
φών, αλλά και πάλι δεν έλειπαν
οι παρεξηγήσεις και οι διαμαρ-
τυρίες από κάποιους ταγούς που
ζητούσαν να τους αναγνωριστεί
προτεραιότητα.

Και το Λύκειο μας αυτό μετά το
θάνατο της αιώνιας Αρίστης
Κιματζή στις 15 Φεβρουαρίου
1983, διευθύνεται από τους εκά-
στοτε Υποδιευθυντές.
Τέλος το **Κεντρικό Παρθεναγω-
γείο**, η άλλοτε "Σχολή των Απο-
ρων Κορσισίδων", το οποίο από το
σχολικό έτος 1952-53 έγινε
Λύκειο, μ' όλο που από το 1992-
93 έγινε μεικτό, λειτουργεί υπο-
τονικά. Σήμερα έχει μόνο 4 παιδιά

στο Γυμνάσιο και 1 στο Δημοτικό,
συνολικά 3 αγόρια και 2 κορίτσια.

Και εδώ μετά την αναγκαστική
παραίτηση της Διευθυντριάς του
Δίδας Αλεξάνδρας Λαμπρινού
τον Αύγουστο του 1989, λόγω
της υγείας της, που κλονίστηκε
από τη συστηματικά βάνουση
συμπεριφορά του αυτόκλητου
"ιδρυτή" της Σχολής, ανέλαβε
αυτόματα τη διεύθυνση η Υποδι-
ευθύντρια.

Θα ήταν παράλειψη αν δεν ανα-
φέραμε για το σχολείο μας αυτό
τις εξελίξεις που μπορεί και να
σημαδεύσουν οριστικά την τύχη
του.

Το Βακούφι αρνείται να ανα-
γνωρίσει την κυριότητα της Εφο-
ροεπιτροπής Σταυροδρομίου επί
του ιδρύματος, γιατί δεν δέχεται
τη βακουφική του ιδιότητα.

Θα τρίζουν τα κόκκαλα της Ελέ-
νης Ζαρίφη και όλες της φυλογε-
νούς χορείας των ευεργετών και
του φιλοπροσόδου ομογενούς
στοιχείου που μόχθησαν για την
ιδρυση του και το δώρισαν στην
Κοινότητα.

Ας όψεται ο έκπτωτος -πλέον-
πρόεδρος της τέως Εφορίας, που
ανήρθηκε πεισματικά να παραδώ-
σει τη διαχείριση στην Εφοροε-
πιτροπή που αναδείχτηκε μετά
τις τελευταίες Κοινοτικές εκλο-
γές στις 31 Μαρτίου 1991,
ισχυριζόμενος επίμονα ότι ούτε
το σχολικό κτίριο ούτε και η κτη-
ματική του περιουσία ανήκουν
στην Κοινότητα.

Ας ελπίσουμε ότι θα αποβεί
υπέρ της Κοινότητας η δική που
έχει εγείρει η Εφοροεπιτροπή.
Αυτήν την όψη παρουσιάζει
γενικά κατά τις αρχές του 1995-
96 η Μέση Εκπαίδευση μας.

Τέσσερα Γυμνάσια - Λύκεια με
συνολικό αριθμό μαθητών 142, 88
αγόρια και 54 κορίτσια.

Ενώ το 1962-63, δηλαδή λίγο
πριν τις απελάσεις, ο αριθμός
τους στα 6 σχολεία μας της

Μέσης ήταν 2031. (Δες Πίνακα
Α')

Μέσα σε 33 χρόνια, από το
1962-63 ως σήμερα ο αριθμός
των παιδιών μας στη Μέση Εκπαί-
δευση συμπεριλαμβανομένων και
των μαθητών του Λυκείου της
Θεολογικής μειώθηκε από 2031
σε 142 μαθητές και μαθήτρες.

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΑ

Ακόμη πιο απογοητευτική η
κατάσταση στα Δημοτικά μας:

Ο παρακάτω πίνακας μας
παρουσιάζει χειροπιαστή τη φθι-
νοσα γραφική τους.

Σχ. Έτος	Αριθ. Δημοτικών
1949-50	43
1954-55	44
1955-56	45
1956-57	44
1957-58	44
1962-63	43
1963-64	43
1964-65	43
1973-74	35
1975-76	24
1980-81	14 τέλος,
1995-96	11

Παρατηρήσεις: Το 1950-51
ιδρύθηκε το Δημοτικό του Βεβε-
κού με 4 τάξεις. Το 1955 έχουμε
τα "Σεπτεμβριανά". Την ίδια χρο-
νιά ιδρύθηκε το Δημοτικό της
νήσου Πρώτης, επίσης με 4
τάξεις. Στο τέλος του 1955-56
έκλεισε η Ιδιωτική Σχολή της
Ταράχης Βαρείου και το 1962-63,
το Δημοτικό Ιωακείμειο. Το 1964
έχουμε τις απελάσεις. Από το
1965-66 έως το 1973-74, έκλει-
σαν 8 σχολεία. Μέσα σε δύο χρό-
νια, 1974-75 και 1975-76, έκλει-
σαν 11 σχολεία. Από το 1976-77
έως το 1980-81 έκλεισαν 10
Δημοτικά. Από το 1981-82 έως το
1995-96 έκλεισαν 3 Δημοτικά.

Σκληρή διαπίστωση: Από τα 43
Δημοτικά που λειτουργούσαν το
1964-65, μέσα σε τρεις δεκαετίες
έμειναν μόνο 11. (Δες τα 11 αυτά

Δημοτικά μας στον Πίνακα Β')

Να σημειωθεί ότι στις αρχές
της δεκαετίας του '60 αρέται η
ισοτιμία 9 Δημοτικών μας σχολεί-
ων με το πρόσχημα ότι ο εξοπλι-
σμός τους σε εποπτικά όργανα
είναι ανεπαρκής. Στο εξής οι
τελείοφοι των σχολείων
αυτών δίνουν τις απολυτήριες
εξετάσεις τους σε δημόσια scho-
λαία.

Από αυτά σήμερα λειτουργεί
μόνο η Μαράσλειος.

Από τα 11 Δημοτικά μας μόνο
τα 5 διευθύνονται από ομογενείς
Δ/ντές ή Δ/ντριες.

Και σ' αυτά η έλλειψη διδακτι-
κού προσωπικού είναι αισθητή
τα παράγοντα κενά όπως και στα
σχολεία της Μέσης καλύπτονται
από μετακλητούς συναδέλφους.

Γ' ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

Από την πληθώρα των Νηπια-
γωγείων που άλλοτε κοσμούσαν
την Παιδεία μας, το 1963-64 λει-
τούργουν μόνον (5) πέντε: του
Ζαππείου, του Γαλατά, του Αγίου
Κωνσταντίνου, του Κοντοσκαλίου
και του Ορφανοτροφείου.

Σ' αυτά την ίδια χρονιά, 1963-
64, είναι γραμμένα συνολικά 165
νήπια, 101 αγόρια και 64 κορίτσια.
Το Νηπιαγωγείο του Κεντρικού
ύστερα από τετραετή λειτουργία
έκλεισε στο τέλος του 1956-57.

Σήμερα λειτουργεί μόνο το
Νηπιαγωγείο του Ζαππείου, όπου
πηγαίνουν 5 αγόρια και 8 κορί-
τσια, συνολικά 13 νήπια.

Και εδώ η συρρίκνωση είναι
χιτυπή: Μέσα σε τρεις δεκαε-
τίες από 5 νηπιαγωγεία έμεινε 1
και από 165 παιδιά μόνον 13.

2. ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ

Ο θεσμός του Τούρκου Υποδι-
ευθυντή προϋπήρχε στα Σχολεία
μας και καταργήθηκε το Σεπτέμ-
βριο του 1949. Εναντιοπίστηκε
με απόφαση του Ανώτατου
Εκπαιδευτικού Συμβουλίου, τον

Πίνακας Α'

Μεγάλη Σχολή	461
Ζωγράφειο	610
Λύκειο Θεολογικής περίπου	35
Ιωακείμειο	254
Ζάππειο	367
Κεντρικό	304
Σύνολο	2.031

Πίνακας Β'

Σχολεία	Μαθητές	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο	Παρατηρήσεις
1) Αγίου Στεφάνου	3 + 5	8			Υποδιευθυντής
2) Μεγάλου Ρεύματος	3 + 5	8			Υποδιευθυντής
3) Βλάγκας	8 + 9	17			Δ/ντρια: Σουλτάνα Αμπάτζη
4) Δημοτ. Ζαππείου	11 + 20	31			Υποδιευθυντής
5) Χαλκιδόνος	20 + 13	33			Δ/ντρια: Αιμιλία Παντελάρα
6) Δημοτ. Κεντρικού	1 + 0	1			Υποδιευθυντής
7) Κουρτουλούς	8 + 5	13			Δ/ντρια: Αδριαννία Ισσεκλή
8) Μακροχωρίου	6 + 3	9			Δ/ντής: Νικόλαος Τζιράς
9) Μαρασλείου	4 + 4	8			Δ/ντρια: Στέλλα Κωνινίδου
10) Πριγκήπου	2 + 3	5			Υποδιευθυντής
11) Φερικιοί	20 + 11	31			Υποδιευθυντής
	86 + 78	164			

Δημήτριος Φραγκόπουλος, φιλόλογος, 39 χρόνια "δίδακτο" των ελληνικών γραμμάτων στην Πόλη, από τα οποία, τα 35 καθηγίτης και λυκειάρχης στο ιστορικό Ζωγράφειο Λύκειο Κωνσταντινούπολης. Έξ ου κι ο Ζωγραφειώτης, οι μαθητές του, τον προσέκαλεσαν δια του Συνεδρίου τους, να τον τιμήσουν για την ανεκτίμητη προσφορά του στους ίδιους και το έθνος.

Πίνακας Γ			
Συγκριτικός Πίνακας του Συνολικού Αριθμού των Μαθητών στα ΔΗΜΟΤΙΚΑ - ΓΥΜΝΑΣΙΑ - ΛΥΚΕΙΑ κατά τα διάφορα σχολικά έτη			
Από το 1949-50 έως σήμερα (1995-96)			
Σχ. Έτος	Δημοτικά	Γυμν.-Λύκεια	Σύν. Μαθητών
1949-50	4347	686	5033
			Παρατηρήσεις
			Οι μαθητές του Κεντρικού Παρθενοναγωγείου συμπεριλαμβάνονται στους μαθητές του Δημοτικού
			"Σεπτεμβριανά"
			Ανώτερος αριθμός. Αύξηση 323 μαθητές
			Απελάσεις
			Διαφορά σε 1 χρόνο 1485 μαθητές
			Απόδοση
			Μέσα σε δύο χρόνια μειώθηκαν κατά 762 μαθητές

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥ Δ'

Ο δάσκαλος για τον οποίο μιλούμε, κάποτε ένιωσε ασφυκτικά τα καθιερωμένα πλαίσια του τρόπου διδασκαλίας και κάποτε τόλμησε. Και μάλιστα επικίνδυνα ίσως. Τα έδωσε όλα. Χωρίς δόσεις. Αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί σφάλμα τακτικής, αλλά ο ενθουσιασμός του εκεί τον οδήγησε. 'Η όλα ή τίποτε. Μια κι έξω. Ο διάλογος ελεύθερος, κέντρο του λόγου η τάξη κι εκείνος παράμερα στο ρόλο του συντονιστή.

- Και δε φοβάσαι το χάος; Του παρατήρησε συνάδελφος.

- Κι ο κόσμος απ' το χάος προήλθε, ήταν η απάντησή του, όπως διαβάζουμε από τις σημειώσεις που αδιάλειπτα κρατούσε στο Ημερολόγιό του.

Μεγάλα λόγια. Άλλο να το λες κι άλλο να το υφίστασαι. Αυτό χρειάζεται μεγάλη πείρα, ανεξάντλητη υπομονή, ατσάλινα νεύρα, μεγάλη πεποίθηση σ' ό,τι πρόκειται να επιχειρήσεις και τέλος προοπτική με μακρινούς στόχους.

Για μεγάλη πείρα δεν μπορεί να γίνει λόγος, όλα τα κάλυπτε ο ενθουσιασμός, η φύση όμως στο βιολογικό τομέα δεν του είχε φανεί γενναιοδωρή, κατά τις ομιλογίες του. Και νεύρα διέθετε και η υπομονή του δεν ήταν ανεξάντλητη.

Κι ένα ακόμη. Ούτε η μνήμη του τόν βοηθούσε όσο απαιτούσε το έργο του. Δεν ήθελε να αδικήσει όμως τους μαθητές του. Επιθυμώντας να γνωρίζει το ποσοστό συμμετοχής τους στο διάλογο, ανέθετε πάντα σε κάποιον -διαφορετικό πρόσωπο κάθε φορά- να κρατεί σημειώσεις για όσους συμμετέχουν. Φακέλλωμα; Όχι δα!... Όμως και οι πιο αθώες πράξεις μας δεν έχουν πάντα τα αποτελέσματα που εμείς προσδοκούμε. Αυτό ήταν το "χαρτάκι" για το οποίο γίνεται λόγος. Όλα αυτά λίγο πολύ τα διαισθανόταν ο δάσκαλος μας. Γι' αυτό και ζητούσε με κάθε παρηρησία από τα παιδιά του, ύστερα από κάποιο χρονικό διάστημα και στο τέλος της χρονιάς να του εκφράσουν τις απόψεις τους για το έργο που συντελέστηκε.

Οι γνώμες των παιδιών είναι παρμένες αυτολεξί μέσα από τα γραπτά τους, όπως το διαπίστωσα με την αντιπαραβολή που έκανα, γιατί όλα τα βρήκα φυλαγμένα στα συρτάρια του.

Μάταιες οι προσπάθειές του. Σήμερα το σύστημα προγραμματισμού των μαθημάτων, ορίζει ακόμη και τακτές ημερομηνίες για τη διδακτική ύλη μη αφήνοντας ίχνος πρωτοβουλίας στον εκπαιδευτικό. Όλοι οι μαθητές σε κάθε μέρος της Ελλάδας εξισώνονται ισοπεδωτικά από ένα απάνθρωπο σύστημα που δεν αναγνωρίζει καμιά ιδιαιτερότητα φύλου ή προσώπου, τόπου ή καταγωγής.

Οι γνώμες λοιπόν των παιδιών αν και παρωχημένες, παραμένουν δυστυχώς σε εφεδρεία, για ένα μελλοντικό χρόνο, που τα προγράμματα θα είναι πιο ελαστικά και ο δάσκαλος θα μπορεί να αναλάβει πρωτοβουλίες. Ίσως τότε η αποκτημένη πείρα από τη μια και προπαντός οι αντίθετες γνώμες των μαθητών από την άλλη, να βοηθήσουν εκείνον που έχοντας το σαράκι της παιδείας μέσας του, θα ήθελε να ταρακουνήσει τα τέλματα.

Υπάρχουν συνοπτικά καταγραμμένες οι απόψεις τριών τάξεων. Αν τις συνόψιζα σε μία, θα βιαζα το λόγο των παιδιών και θα έχανε την ιδιαιτερότητά της η κάθε τάξη.

Προτίμησα να αφήσω τα πράγματα όπως εκθέτονται στο Ημερολόγιο και να ονομάσω συμβολικά τις τάξεις Α, Β και Γ. Μιλούμε πάντα για λυκειακές τάξεις ανάμεσα στα έτη 1977 και 1978.

Και ένα τελευταίο. Είναι μοναδική η περίπτωση ενός παιδιού που γράφει ότι "τα θέματα λύνονταν στο γραφείο του Λυκείου". Στις σημειώσεις του δάσκαλου διαβάζω. "Παιδί με πολλά προβλήματα. Θύμα της παραψυχολογίας". Κατέφυγα στο Λυκείο, προς Θεού, όχι για τιμωρία, αλλά για να ακουστεί και μια τρίτη γνώμη".

Α' ΤΑΞΗ

Υπέρ του Διαλόγου:

Διαπιστώνουμε αλλαγή στη συμπεριφορά των καθηγητών μας. Είναι ήπιοι. Δεν επιβάλλουν τη γνώμη τους. Μας αντιμετωπίζουν σαν άτομα.

Εκδηλώνουν προθυμία να συνεργαστούν με τους γονείς μας.

Δεν υπήρξε προχειρότης εκ μέρους των στη διδασκαλία.

Καταργήθηκε το σήκωμα στον πίνακα και το τρακ.

Γνωρίσαμε καλύτερα τις υποχρεώσεις απέναντι του εαυτού μας.

Διαβάζουμε για τον εαυτό μας και την πρόοδό μας.

Ενιωθα ντροπή να 'ρθω αμελέτητος.

Ο βαθμός, δεν ήταν βαθμός τύχης ή ατυχίας. Και όσοι δεν αγαπούσαν τα Αρχαία, τα αγάπησαν.

Ποτέ δεν έγινε χρήση έδρας.

Το μάθημα ήταν διάλογος, όχι διάλεξη.

Μάθαμε να σκεφτόμαστε. Σκέψη και διάλογος

δε χωρίζονται.

Ο διάλογος έβγαζε τις κρυμμένες ή καταπιεσμένες σκέψεις και ανησυχίες των παιδιών.

Δενόταν το σύνολο. Για πρώτη φορά νιώσαμε κοντά ο ένας στον άλλο. Καταργόταν η απόσταση.

Όταν ζητείται η γνώμη των μαθητών, αίρεται η αντίδραση που καταλήγει σε αδιέξοδο.

Αποχτούμε τρόπο σκέψης πιο πλατύ και αντικειμενικό.

Πάσαμε να μη διαβάζουμε. (Στο άλλο σύστημα, αφού μας σήκωνε ο καθηγητής, περιμέναμε ύστερα από κανένα μήνα να μας ξανασηκώσει).

Από ντροπή για το τι θα πούμε αναγκαζόμαστε να διαβάσουμε.

Στη θέση του άγχους μπήκε ο ενθουσιασμός.

Τα Αρχαία άλλαξαν. Πήραμε το μήνυμά τους.

Από τα Νέα Ελληνικά παρακινήθηκα και άρχισα να διαβάζω λογοτεχνικά έργα.

Τις ατέλειές του δεν πρέπει να τις κατακρίνουμε, γιατί ακόμη μόλις τώρα δοκιμάζεται και χρειάζεται χρόνο.

Η Άλλη Αποψη:

Η αλλαγή ήταν στα λόγια.

Γινόταν μονοπώληση γνώμων από λίγους.

Η διαφωνία έφθανε κάποτε στα άκρα. (Αιτία: η αυταρχική μας εκπαίδευση).

Γινόταν μικροκαβγάδες (έστω οικογενειακοί).

Δεν διαβάζουμε στο σπίτι. Ο,τι παίρνουμε στην τάξη.

Είμαστε ακόμη ανώριμοι να δεχτούμε τον ελεύθερο διάλογο.

Ο νευρικός μαθητής, όταν τον διέκοπτε η τάξη νευριάζει και δημιουργούσε ένταση.

Οι προβληματισμοί που προέκυπταν ήταν ή πολύ υψηλοί (δεν τους παρακολουθούσε η τάξη) ή πάλη χαμηλοί (ίδιο αποτέλεσμα).

Η κατ' οίκον εργασία ήταν ελάχιστη ή είχε εξαλειφθεί τελείως.

Φυγοπονούσαμε.

Δεν υπήρχε ίχνος ενότητας μεταξύ μας. Παράλογη έχθρα μας κατέλαβε.

Όσοι έκαναν φασαρία έβγαιναν στο τέλος λάδι.

Οι δυνατοί εκμεταλλεύονταν τη σωματική τους δύναμη.

Τα παιδιά έβαζαν "τρικλοποδιές" στον καθηγητή εξ αιτίας των διαφορών τους.

Β' ΤΑΞΗ

Υπέρ:

Καταργήθηκε ο κατάλογος (=το βαθμολόγιο). Νιώσαμε λύτρωση από το φόβο, το άγχος, την αγγαρεία.

Δεν έκανε επίδειξη γνώσεων ο καθηγητής.

Δεν ήταν αυτός απόλυτος άρχων της τάξης. Υπήρχε συνεργασία και βοήθεια στα προβλήματά μας.

Η σιωπή επικρατούσε (μάλλον ησυχία θέλει να πει ο μαθητής) όχι από φόβο ή ξύλο, αλλά από προσπάθεια να μάθουμε.

Ο ελεύθερος διάλογος γεννούσε ωραίες ιδέες. Κρίνουμε μόνοι μας το σωστό, λύνουμε τις διαφορές, αυτενεργούμε.

Φθάσαμε να υποδείχνουμε και σφάλματα στον καθηγητή μας χωρίς φόβο (πρωτοφανές!).

Μεγάλωσε η αυτοπεποίθησή μας.

Η προσφορά εθελοντικά έχει μεγαλύτερη αξία. Τη χαίρομαστε.

Την ιστορία τη διδάξαμε και διδαχθήκαμε με τη συμμετοχή όλης της τάξης.

Από την ανάλυση των Νέων Ελληνικών πήραμε πολλά.

Διαβάζαμε όχι γιατί μας το επέβαλλαν, αλλά από υποχρέωση απέναντι στον εαυτό μας. Καθένας έχει την ευθύνη του βαθμού του.

Για τους εκμεταλλευόμενους την ελευθερία και για όσους δε συμμετείχαν στο διάλογο, υπήρχαν τα πρόχειρα διαγωνίσματα.

Κατά:

Η συνήθεια τόσων χρόνων μας έγινε ρουτίνα. Δύσκολα αλλάζουμε.

Η ελευθερία στη μελέτη έγινε αποφυγή.

Ο διάλογος μονοπωλούνταν από λίγους.

Παιδιά χωρίς θάρρος και ευχέρεια λόγου δε μετείχαν.

Θυμώνει ο φιλόλογος, χάσμα. Χάσιμο ωρών.

Επιβάλλει τη γνώμη του.

Το γράψιμο στο "χαρτάκι", δημιουργεί εξαναγκασμό και άγχος.

Για να γραφτούν στο "χαρτί" μιλούν δίχως ουσία.

Τα θέματα λύνονταν στο γραφείο του Λυκείου.

Ο διάλογος δεν ήταν ελεύθερος.

Οι γνώμες της Γ' τάξης, λόγω χώρου, στο επόμενο.

Κώστας Τσιλιμαντός

«Οι Βαπορόσκαλες»

"Οι βαπορόσκαλες πρέπει να παραμείνουν βαπορόσκαλες για να υποβληθούν τα πλοία"

Μ' αυτά τα λόγια έκλεινε την επιφυλλίδα του ο κ. Mümtaz Soysal εφημερίδα Hürriyet στις 24/9/1994. Κι από το γραφτό του στάλαζε οδύνη σπαραγμός για την άτοπη απόφαση του Οργανισμού Θαλασσίων Συγκοινωνιών, με την οποία έβγαζαν σε δημοπρασία τις βαπορόσκαλες του Βοσπόρου και τις Προποντίδας. Οι επιχειρήσεις που έμελλε να τις αγοράσουν θα μετέτρεπαν σ' αίθουσες διασκεδάσεων, εστιατόρια, ταβέρνες, λέσχες και άλλο που θα μεγιστοποιούσε το κέρδος τους.

Σου προκαλούσε πραγματικά θλίψη κι αγανάκτηση ακόμη και να το φτεσαι. Δεν μπορούσα, έγραφε ο κ. Μ.Σ. να διανοηθώ πως οι βαπορόσκαλες που ήταν δεμένες με τις θαλάσσιες συγκοινωνίες, θα μπορούσαν να αποσυρτούν έξω από το φυσικό τους περιβάλλον. Και να που κι αυτό το σ' στήκε και τόλμησε να το υλοποιήσει ο πλεονέκτης άνθρωπος.

Και συνεχίζει: Τα πλοία της γραμμής στο εξής δεν θ' αράζουν στις βαπορόσκαλες. Οι τσιματζήδες δεν θα πετούν και δεν θα δένουν τους κόβες. Κόσμος δεν θ' ανεβαίνει ούτε και θα κατεβαίνει από τα πλοία. Οι ταξιδιώτες δεν θα παρελαύνουν λικνιστοί και χαρούμενοι πάνω από τις πασσαρέλες, κίνηση στις αποβάθρες και την ζωντάνια του πλήθους θα την διαδεχτεί μαύρη σιωπή. Τα ρομαντικά μικρά κίοσκια, με την ιδιόρρυθμή τους αρχαϊκή θα την εξαφανίσει το κακό και πρόχειρο γούστο της χρησιμότητας και του ωφελισμού, που διεισδύει παντού κι εμπορεύεται τα πάντα. Η σιγή και τ' απαλό ημίφωτο που απολαμβάνει ο κουρασμένος ταξιδιώτης συμπληρωτικά τους σαλόνια. Οι μικρές πλατείες με τα πλατάνια και τα νεύρα. Οι μικροπωλητές. Ο ερωτικός σπασμός της σανίδας κάθε που αράζουν πλοία. Η αδιάκοπη φλυαρία της θάλασσας στα δοκάρια και τους στύλους. Αυτή η πατροπαράδοτη τελετουργία κι η ατμόσφαιρα που αποτελούσε τη ζωή. Παράδοση αιώνων θυσιάζονταν, ελαφρά τη καρδία, στο βωμό του μανά.

Αυτά κι άλλα πολλά έγραφε κι άλλα τόσα εννοούσε ο κ. Μ.Σ. με κείνη ζεστή αμεσότητα και την θυμοσοφία της Ανατολής που χαρακτηρίζει τους Τούρκους γραφιάδες. Πραγματικά απολαμβάνω το ύφος της γραφής αυτών αξίων παραμυθιάδων που δεν αγνοούν το συναίσθημα και συνεπώς τον αναγνώστη με τον απλό και μεστό λόγο. Ακόμη και για τα πιο δύσκολα εξειδικευμένα θέματα βρίσκουν εύκολα διαύλους ευχάριστης κι άνετης κοινωνίας. Βαρέθηκαν την πολυπραγμοσύνη μερικών, μερικών τη σοφιστική και κομπορημοσύνη.

Πικράθηκα πολύ μ' όσα έγραφε ο κ. Μ.Σ. κι άθελά μου αναφώνησα: ρωτήσατε! Για πράγματα τόσο σοβαρά, έτσι εν ψυχρώ παίρνετε αποφάσεις. Και να που το 'χα κι όλες προσχεδιάσει να επισκεφτώ και να προσκομιστή Γενέτειρα. Κακό που μέλλει ν' αντικρύσω. Φαντάζεστε ποτέ την Π. ακρωτηριασμένη; Το Βόσπορο δίχως βαπορόσκαλες; Την Προποντίδα. Κεράτιο ορφανό από πλοία που αρμενίζουν; Αναλογίζουμε τα θαύματα που πλοιομένα, να σκουριάζουν αραγμένα στις παραλίες κι ανατριχιάζω.

Δεν ήρθε κι η συντέλεια του κόσμου θα μου πουν. Έχουμε τις γέφυρες που ενώνουν τις όχτες των δύο ηπείρων. Το καμάρι μας. Λίγο το 'χα κι Τί τί θέλαμε τις βαπορόσκαλες; Σκέτος αναχρονισμός. Όσο για σας, αδιόρθωτους ρομαντικούς το καλό που σας θέλουμε. Μεριάστε να διαβάζετε εκσυγχρονισμός.

Ωστόσο καλοί μου εκσυγχρονιστές ακούστε με για λίγο. Εκεί στις βαπορόσκαλες. Στην πλήρη και στην πρύμνη και στα καθίσματα δίπλα στις καμπίνες των βαποριών. Στις αποβάθρες και στα σαλόνια τους, με περιμέναμε κομμάτια αποκομμένα από τη σάρκα μου. Σταγόνες από το αίμα μου. Η φωνή μου. Εκεί όρισα από καιρό συνάντηση ιερή και απαράβατη. Στο προσκήνιο παρόντες θάνατο όλοι. Φίλοι παλιοί κι αγάπες κι όνειρα και μνήμες. Κι η φωνή μου τρελλά ερωτεύτηκα και δεν τόλμησα να της το ομολογήσω. Με τ' απ' απ' φρο φουστάνι το χρωματιστό και τα σγουρά μαλλιά της να τα χαιδεύει ο αέρας. Σκάλα τη σκάλα λέμε ν' αρμενίσουμε μερόνυχτα για να χορτάσουμε πείνα και να ξεδιψάσουμε από τις γιομάτες κούπες της σπαραγμένης μνήμης. Μ' ευλάβεια και δέος να μαζέψουμε τα τμήματα που απόμειναν από το πλοίο τ' απ' απ' της αξέχαστης γιορτής. Θα πορευόμαστε στο χώρο και στο χρόνο θα ξαναζούμε τις βιωματικές παραστάσεις με την υπόκρουση καταπληκτικής μουσικής, που αναδίνουν τα καθημερινά, τα ταπεινά, κι άσημα. Μια και καθημερινοί άσημοι στη ζωή υπήρξαμε και καθόλου μα καθόλου δεν το νιώθουμε. Ωστόσο πολύ μας πικραίνει που αναλωθήκαμε στις μυλόπετες μικρών και μεγάλων συμφερόντων κι αυτό δεν το συγχωρούμε. Θα γυρνάμε με τ' ακροδάχτυλα της μνήμης το υπέροχο κι άφρατο όνειρό μας κατακλύζουν συνειρμοί ευφρόσυνοι. Θα την θυμόμαστε την Επανάσταση. Με τη βροχή και τα χιόνια και με τη λιακάδα. Θα τη βλέπουμε να προσεγγίζει αρχόντισσα μέσα από τις ομίχλες και τα γυρίσματα των καιρών. Θα την καμαρώνουμε. Ώρες ατέλειωτες θ' ατενίζουμε τ' αμέτρητα πανόραμα που της και θα στοχαζόμαστε. Η σιωπή μας σπασμένο ώριμο ρόδι στο κατάφυτο στεργό. Είμαστε τυχεροί θα λέμε που γεννηθήκαμε στην Πόλη. Είμαστε άτυχοι θα λέμε. Και θα διαλέγουμε να πάρουμε. Μια τόνα μια τ' άλλο. Σμένει ως το θάνατο.

Η Πόλη είναι σκάλες και θαλάσσιες ζωομένη. Εκκλησιές κι αγίασμα κάστρα. Τζαμιά και κρήνες δαντελωτές, κεντημένες στο μάρμαρο. Μια και τάφοι προγόνων. Σας παρακαλώ μη της τη χαλάσετε. Αφήστε τους να τζιζέδουν στο πόστο τους για να καληπερίσουν την ψυχούλα του Sait Faik ώρα της επιστροφής στην Αντιγόνη. Για να τους βρω κι εγώ και να τους καλημέρα, όταν με το καλό έρθω να προσκυνήσω.

Ε.Κ. Τσο(ν)τα

ΚΗΔΕΙΑ

Ο Μητροπολίτης Γερών Εφέσου Χρυσόστομος, οι οικονομολογικοί Δημήτριος Χατζοπούλου και Χρήστου Παίδα και οι λοιποί σπουδαστές, αγγέλλουν με πολλή θλίψη τον θάνατο της αγαπητής μητέρας και αλησμόνητης

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑΣ Κ. ΠΑΪΔΑ

σεβαστής μορφής της οικογενείας τους, επελθόντα στην Αθήνα την Δευτέρα 27 Νοεμβρίου 1995.

Η κηδεία της τελέστηκε την επιούσα 28 Νοεμβρίου 1995.